בסיעתא דשמיא

קונטרס

בים דרכך

פנימיות עבודת הזמנים

חנוכה

עם ביאור כוונות הרש"ש לחנוכה בדרך עבודה

תשפ"א

'המאמרים מבוססים על ספרי ים החכמה'

לסיוע בהדפסת הקונטרסים או בהפצה
וכן להארות והערות
ניתן ליצור קשר במספר הטעל' 0722-549687
או במייל אדרעס s0527624651@gmail.com

לשיעורי בים דרכך ניתן להאזין בקו 'בים דרכך'
0722-549687 או בקול הלשון טעל' 03-6171111
להקיש *7 ולאחר מכן קוד 924651

הפצה ראשית בארה"ב "שירה" 718-871-8652

- מהי פנימיות הדלקת הנר?
- איך אפשר להודות מכל הלב על נס שנעשה לפני הרבה שנים?
- איך זוכים לצאת מהחג עם תחושת סיפוק ועליה?
- איך קונים את האור של חנוכה לכל השנה?

תוכן עניינים

פרק א'
הוד

א. עיקר ההודאה היא על מה שהשי"ת נותן לנו כעת ..... א

ב. להכנס לפנימיות המצוה ..... א

ג. אם לא מתכוננים בפנימיות מרגישים אכזבה ..... ב

ד. הוד – להודות על היחוד ..... ג

ה. החשמונאים תיקנו את ה'הוד' ..... ג

ו. מידת ההוד צריכה תיקון ..... ד

ז. אור החנוכה מכניס בנו את האמת ..... ה

ח. להודות ..... ז

ט. להתבונן בנרות ..... ח

פרק ב'
אור הנרות

א. המלחמה מתחדשת כל שנה ..... ט

ב. ההכנה להדלקה - השתוקקות ..... י

ג. ההדלקה - הכנסת האור ללב ..... יא

ד. אחרי ההדלקה - הורדת האור לתוך פרטי העולם ..... יב

ה. לראותם ולא להשתמש בהם ..... יג

פרק ג'
ביאור כוונות הברכה להדליק נ"ר חנוכה

א. להתכונן ..... יד

ב. ביאור תיבת להדליק - השתוקקות ..... טו

ג. ביאור תיבת נ"ר - התגלות אור היחוד ..... יז

ד. ביאור פרטי הכוונה בתיבת נ"ר ..... יח

ה. ביאור תיבת חנוכ"ה – גילוי אלקות למטה ..... כג

פרק ד'
ענין ריבוי הימים והנרות – נצח והוד

א. להעמיק ביחוד עוד ועוד ..... כז

תוכן עניינים

ב. עומק מיוחד מתגלה כשמודה דוקא כאשר לא מצליח ..... כז

ג. נצח והוד יחדיו – להתאמץ מחד ולהודות מאידך ..... כח

ד. ההודאה והשמחה מביאים את הכוח להצליח..... כט

פרק ה'
נ"ר מצוה ותורה אור..... לה

פרק ו'
שבת חנוכה ..... לג

נספח (קבלה) א'
ביאור יחוד נ"ר בלשונות הקבלה

א. זיכוך כל חלקי האדם..... לז

ב. ליחד הכל להשי"ת ..... לח

ג. ביטול ..... לט

ד. גלוי היחוד ..... לט

נספח (קבלה) ב'
ביאור כוונות הרש"ש
עם דרך עבודה

א. הנחת המנורה..... מא

ב. יציקת השמן..... מא

ג. כוונות הפתילה..... מא

ד. כוונת י"ג מידות בברכה א' ... מב

ה. כוונת שם הוי"ה בברכה א' ... מג

ו. כוונת נח"ל..... מג

ז. כוונת 'להדליק'..... מה

ח. כוונת 'נר' ..... מו

ט. כוונת 'חנוכה'..... מו

י. כוונות שם הוי"ה בברכה ב'... מח

יא. כוונת 'שעשה ניסים'..... מט

יב. מנהגים ..... נ

חנוכה

פרק א' – הוד

א. עיקר ההודאה היא על מה שהשי"ת נותן לנו כעת

הנה ימים באים, ימי חנוכה הקדושים והמאירים, שהם ימי הלל והודאה - להודות על הניסים והנפלאות, שעשה השי"ת לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה.

אבל, למעשה, יש בזה מעט קושי, כי קצת קשה לאדם, להודות עם כל הלב, על נס שנעשה לאבותיו, לפני כל כך הרבה שנים.

ולכן, צריך לדעת, שההודאה וההלל, אינם רק על מה שהיה אז, בזמן החשמונאים, אלא שבכוח מה שהיה אז, **נשפע עלינו בכל שנה מחדש**[1], **אור** שמלמד אותנו ומשפיע עלינו, ומזכך ומרומם אותנו. ועל זה עיקר ההודאה.

והאור הזה נכנס בנו, בכוח קדושת הימים, ובפרט בכוח מצוות הדלקת הנר, כי על ידי קיום המצוה המעשית, נשפע עלינו האור הרוחני.

ב. להכנס לפנימיות המצוה

אמנם, מי שליבו ער, ורוצה לקנות את האור - ישים אל ליבו, שלא מספיק לעשות את מעשה המצוה לבדו, **אלא צריך להשקיע בקנין האור.**

דהיינו, להשקיע זמן ללמוד ולהבין את מהותו, ואת הדרכים איך לקנותו. כדי שיידע האדם איך להאיר את נפשו באור שמתחדש ובא.

---

1. כתב האריז"ל, שבכל שנה ושנה, מתעוררת מחדש אותה השפעה שהיתה אז, וארובות השמים נפתחים, להשפיע לנו את אותו השפע, שנשפע בימים ההם.

שהרי אם השי"ת שולח לנו מתנה כל כך יקרה, בוודאי שצריך לשים לב איך להשתמש בה, ואיך לקנותה לכל השנה, ולא להסתפק בעשיית המעשה בלבד [2].

ג. אם לא מתכוננים בפנימיות מרגישים אכזבה

והנה, כל יהודי מרגיש התרגשות מיוחדת, לקראת הדלקת נר חנוכה, שהיא מצוה חביבה עד מאוד, כלשון הרמב"ם.

אמנם, אחרי ההדלקה, יש לפעמים תחושה, 'כל כך ציפיתי למצוה נפלאה זו, והנה כבר היא נגמרה'. ובפרט ביום השמיני, יש תחושה, 'הנה כבר נגמר חנוכה'. ומתפשטת אכזבה בלב.

והסיבה לזה היא - כי הנשמה עייפה מהריחוק מהשי"ת, והיא רוצה ומחפשת אלקות, והיא מאוד **מצפה ומשתוקקת לאור השי"ת שמתגלה בחג**. אבל אם היא לא זכתה לקנין באור הזה, אזי יש לה אכזבה, כי היא כל כך חכתה לאור השי"ת, וכל כך צמאה לו, ועכשיו הרבה מהאור נעלם ממנה.

אבל אם יהודי זוכה להדליק כראוי, עם 'טעם' והרגשה באור המצוה, ועם התבוננות ועבודה פנימית - אז הנר יאיר את הנשמה באור מופלא רום מעלה, והיא תצא מן החג בתחושת התרוממות וסיפוק, כי האור נשאר לה לכל השנה.

ולכן, כל כך חשוב להבין היטב מהו האור הזה? ולהכין את עצמנו היטב להיות ראויים לקבל אותו. ואז נזכה, ברחמיו ית', **להדליק את הנשמה באור הנרות הקדושים,** ולהתמלא באור המצוה לשובע, בקנין נצחי [3].

---

2. משל למה הדבר דומה, לאדם שהודיעוהו שמתכוונים לתת לו מתנה יקרת ערך, אלא שכדי לקבל את המתנה צריך שיפנה מקום בביתו בשבילה, והנה אם האדם הזה הכין מקום והעמיד שם את המתנה, אבל לא פתח אותה, ולא השתמש בה, הלא לשוטה יחשב.

3. והנה, אם יזכה להרגיש בפועל, אשריו. אבל לפעמים, גם אחרי כל ההכנה, האדם רואה שהוא לא זכה להרגיש כל כך את האור, ובפרט, מצוי הדבר, שיש ימים שהאדם זוכה להרגיש, ויש ימים שהוא פחות מרגיש, ואין כל הימים שווים בהרגשתם.

ידע ויאמין - שכיוון שהוא התבונן והכין את עצמו, והשתוקק לאור, בוודאי זכה

ד. הוד - להודות על היחוד

והנה, מתבאר מדברי האריז"ל, שהאור שמתגלה בחנוכה, הוא אורה של מידת ההוד. ולכן, יש לבאר תחילה, את פנימיות ענין מידת ההוד, כי 'הוד' הוא יסוד המועד הק' הזה.

מידת ההוד, ענינה - **להודות על האמת. דהיינו,** להכיר ולהודות, באמת האמיתית, שהכל נעשה רק על ידי השי"ת, ואילו האדם אין בכוחו לפעול מאומה בעצמו.

וביותר עומק - להודות שאין מציאות אמיתית חוץ מהשי"ת, כי הוא חיות כל הבריאה, והוא מהוה אותה בכל רגע, ואין לה שום מציאות מצד עצמה, **אלא הבורא ית' הוא הכל, ואין עוד מלבדו.**

ה. החשמונאים תיקנו את היהודי

וזה התגלה במה שעשו החשמונאים - כי הם יצאו למלחמה, שהיתה חסרת סיכוי בדרך הטבע, ובזה הם הודו על האמת האלקית, והכריזו שאין טבע, אלא רק את השי"ת, והוא עושה הכל.

והם הכריזו - שאף שהאדם צריך לפעול, ולעשות השתדלות. מכל מקום, באמת אין פעולתו משפיעה כלום, לא מועילה ולא מקלקלת[4]. כי אין הדברים נעשים בידי אדם כלל, **אלא יש בורא**

וקיבל את האור, ונשמתו מאירה באור יקרות, בתוך תוכה, ובמשך השנה זה יפעל בו שינויים לטובה.

וזה שאינו מרגיש, זה אינו סימן שלא קיבל ולא הצליח, אלא, כך הוא טבע האור הרוחני, שלפעמים הוא מגיע באופן בלתי מורגש בלב. וכמו שנאריך, בעז"ה, לקמן בפרק ד'.

אבל אם אדם לא התכונן כראוי, ולא חיכה לקבל את האור **הפנימי**, אזי, לא רק שבדרך כלל כמעט לא ירגיש אור, אלא אפילו אם כן ירגיש, מכל מקום, אין לו קנין בזה, ואחר כך תהיה לו אכזבה.

4. וכמו שכתבו ה'חובות הלבבות', והמסילת ישרים (פרק כ"א).

שהוא מנהיג את הכל, ועושה הכל, ואין בלתו שום כוח, ושום מציאות. ובזה הם תיקנו את מידת ההוד בימי החנוכה, ומכוחם, כל אחד מישראל, יכול לזכות לקנות את ההוד, על ידי אור הימים הק' האלו.

ו. מידת ההוד צריכה תיקון

כי אפילו שבוודאי כל יהודי מאמין בהשי"ת, וגם מוכן למסור נפשו על יחודו ית', אף על פי כן, למעשה, מידת ההוד נפגמה, וחסר בהכרה **ובהרגשה** - שהכל רק השי"ת עושה, ואילו האדם וכל הבריאה הם רק כלי וצינור לאורו ית'.[5]

והסיבה לכך היא - כיוון שאנו חיים בעולם גשמי, שבו הבורא מסתתר ומתלבש בכל מיני דברים. ומי שמסתכל על חיצוניות מה שקורה בעולם, זה יכול להטעות אותו, לחשוב שיש ח"ו טבע.

ובנוסף, היצר הרע מנסה לבלבלנו, ועוטף את חוסר האמונה **כך** שאפילו שבוודאי כל יהודי מאמין בשמות כמו 'השתדלות', או 'יש דרך טבע שהשם מנהיג' וכדו'. ומתוך דברים אלו, שהם נכונים לעצמם, הוא מפיל את האדם לגמרי, וכבר הוא רץ אחר ה'השתדלות', כאילו היא באמת מועילה, וכאילו בלעדיה לא ישיג. ונופל לחשוש מעניני הטבע, כאילו יש ל'טבע' כוח עצמי.

והוא שוכח שההשתדלות היא חובה, אבל אינה מועילה. והטבע הוא הנהגת השי"ת עצמו, בהשגחה פרטית מופלאה, ואין לטבע שום כוח וקיום עצמי. [וכמו שהגדיר החזו"א - שהטבע הוא הרצון היותר מתמיד של הבורא].

---

5. זה שאדם, חושב ומרגיש **שהוא** עושה משהו, או שמישהו אחר יכול להועיל או להזיק לו, זהו פגם במידת ההוד, שענינה - לדעת ולהרגיש בבהירות גמורה, שאין עוד מלבדו ית', **והוא לבדו עושה את הכל, עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.**

כך שיתכן, שאפילו אנשים שזוכים לנצח את היצר הרע, ומידת ה'נצח' שלהם מתוקנת, עדיין צריכים לתקן את ההוד, ולהכיר שאף שאני צריך לפעול ולעשות, מכל מקום אני רק שליח, ורק כוח המשלח שבתוכי, הוא הפועל האמיתי.

בלב שלם. מכל מקום, צריך לעמוד על המשמר, שלא ליפול למחשבה שיש לנבראים כוח עצמי לפעול, **ואפילו לא באופן** חלקי.

ז. **אור החנוכה מכנים בנו את האמת**

וזהו כוח המועד הקדוש הזה, אור מידת ההוד[6], להחדיר בנו את האמת הזו, עד שנרגיש אותה בכל לבבנו, ונחיה אותה - **ונזכה לראות**

---

6. הוד ענינו להודות. ועיקר ופנימיות ההודאה, היא, להודות על יחוד ה', על מציאותו בכל דבר וענין. שהוא הכל.

והנה, ענין היחוד עצמו, אינו שייך דווקא למידת ההוד, אבל יש נקודה שמתחדדת על ידי מידת ההוד.

כי הנה, ענין היחוד, הוא ההבנה וההכרה שהכל זה השי"ת, ורק הוא העושה, ואין עוד מלבדו כפשוטו.

וההכרה הזאת, מביאה את האדם להתבטל להשי"ת. כי מתוך ההבנה, שבאמת הפנימית, האדם אינו עושה כלום, ממילא הוא נכנס לביטול ולמנוחה, ועושה את מה שצריך לעשות בנחת ובאמונה ובשמחה, ואינו רדוף לעשות, כי יודע שהכל השי"ת עושה.

אבל המנוחה הזאת, יש בה סכנה, שלא ייפול האדם לומר 'איני צריך לפעול כלל, כי ממילא השי"ת הוא העושה האמיתי, ומה תועלת יש ביגיעתי'. וזו טעות גדולה - כי הבורא ברא את הנבראים, כדי שיפעלו, **ובתוך** זה יגלו את יחודו.

דהיינו, הדבר המיוחד שיש בעולם הזה, יותר מהעולמות העליונים, היא – מה שיש לנבראים כוח פעולה מסוים, והם כן פועלים ועושים, ובזה נראה לכאורה שהם קיימים כדבר עצמי, והאמת האלקית מוסתרת.

ואז, אם גם בתוך ההסתרה הזאת, מתגלה שהכל זה השי"ת, ורק הוא הכוח והמציאות האמיתיים, ואילו הנבראים פועלים רק מכוחו, ולא כדבר עצמי - הרי זה גילוי יחודו ית' ביתר קישוט. שאפילו שנראה לעין, שיש כאן נברא שפועל בעצמו, מתגלה שזה רק בחיצוניות, אבל האמת הפנימית והאמיתית היא, שרק השי"ת הוא העושה.

ולכן צריך תמיד, לשלב את הביטול יחד עם ההשתוקקות והפעולה. דהיינו, שצריך לעשות ולפעול פעולות, **אבל בתוך** זה להיות במנוחה, הנובעת מההכרה שהכל השי"ת עושה. ובזה מתגלה יחודו ית' ביתר שאת.

בתוך כל מה שקורה לנו, ובתוך כל מה שאנו עושים, איך שהכל נעשה רק על ידו ית'.

ולהצליח לגלות בכל הפרטים והענינים שקורים בעולם, את יחוד ה' - לראות איך שהשי"ת הוא העושה האמיתי, והוא המציאות האמיתית.

כי יש בכוח אור החנוכה, ללמדנו - שלא רק שהעולם לא יסתיר את הבורא, אלא אדרבה הוא יגלה ביתר שאת, את מציאות ואת כוח הבורא, ובכל דבר נראה את מי שכביכול מסתתר בתוכו, את אור השי"ת[7].

וכשיהודי זוכה לקבל את האור הזה, עם כל פנימיותו, אזי, בעז"ה, הוא ייצא מהחג עם קנין לכל השנה. ותהיה לו הסתכלות אחרת על העולם, ועל כל מה שקורה בו. ויזכה לחיות עם אמונת היחוד, ולהכיר בבהירות שהכל זה רק הבורא ית'.

וזו הנקודה המיוחדת למידת ההוד, שהיא מידה ממידות **הפעולה** של האדם, דהיינו, היא מגלה איך מכניסים את היחוד בתוך מעשי האדם, ולהודות על האמת **תוך כדי שאתה פועל**. לא לפרוש לגמרי, אלא כן לפעול ולעשות, אבל תוך כדי זה לזכור ולהודות על האמת - שרק השי"ת הוא העושה האמיתי, ואני רק ככלי בידו.

ולכן ימי חנוכה הם ימי חול, והדלקת הנר היא למטה מי' טפחים - כי האור הוא אור כל כך חזק, שמצליח להאיר בתוך ההסתרה, ולגלות את היחוד **בתוך** מעשי הנבראים, שנראים כמשהו עצמי.

7. וזהו ענין 'שמן זית'.

כי נודע שהזית קשה לשכחה, ואילו השמן של הזית, הוא טוב לזכרון. וזה פלא, כי זה דבר והיפוכו, ואיך בפרי אחד ימצאו ב' תכונות הפוכות ממש?

וביאור הענין הוא - שהשמן הוא הפנימיות של הזית, ואילו הזית עצמו הוא החיצוניות. ומרומז כאן יסוד עצום - אם אדם יאכל את הזית, את החיצוניות, דהיינו, **מי שמסתכל על החיצוניות של העולם, זה קשה לשכחה**, כי במבט שטחי וחיצוני, נראה כאילו יש לעולם כוח עצמי, וזה גורם לשכוח את השי"ת ח"ו.

ורק אם מוציא את השמן מהזית, דהיינו מכה בחיצוניות ומבטל אותה, ומתבונן בפנימיות של העולם, ומכיר שהשי"ת הוא מחיה ומהוה את הכל, והוא העושה האמיתי - אז **הוא זוכה לזכרון, וחי את האמת, את מציאות השי"ת.**

אמנם, המדרגה הגבוהה יותר היא - מה שנזכר בכתבי האריז"ל, שאדם שזוכה לאכול זיתים, עם כוונת השמות הק', אזי, לא רק שהזית לא יגרום לו לשכחה, אלא

ח. להודות

זו היא עבודת הימים האלו, בזמן הדלקת הנרות, ובהלל ובאמירת 'על הנסים', וכן בכל שעות הימים הק' האלו - לתקן את מידת ה'הוד'.

דהיינו, להתבונן ולהרגיש, לחזק ולבסס, במוח ובלב, את הידיעה העמוקה - שהכל זה רק הבורא ית', והוא לבדו עושה הכל, וכל הברואים הם ככלי בידו, והוא פועל דרכם את רצונו, וכל רצונו רק להיטיב לנו.

וכמה שמידת ההוד נתקנת, וברור לאדם שהכל רק השי"ת עושה, **ואין** דבר בלתו, **והוא מרגיש כמה הוא בידים טובות וחזקות, אזי, מיד האדם מרגיש - שהוא רוצה להודות להשי"ת.**

וכמה שהוא זוכה יותר להעמיק בזה, כך הוא מודה יותר, ונפשו מתרוננת בהודאה - 'ברכי נפשי את הוי"ה'.

כי אחרי שהאדם מכיר בכך שהוא אינו כלום, וכל מה שיש לו זה מהשי"ת. וכן כל מה שהוא פעל ועשה וזכה, הכל זה מתנות מהשי"ת, שבחר בו להיות הצינור לכך - ממילא הוא מרגיש רצון להודות לו על כך[8].

אדרבה הוא יוסיף לו זכרון.

והביאור בזה הוא - שהשלימות היא, שגם החיצוניות תגלה את האמת, ולכן אם זוכה לאכול את הזית, את החיצוניות בכוונה נכונה, זה מוסיף זכרון.

כי אם אדם זוכה 'לאכול' את החיצוניות, מתוך הכרה בהירה שהיא רק כלי, אזי אדרבה דווקא הכלי מגלה גילוי יותר עמוק של יחוד ה', כי מתגלה, שאפילו הדברים שנראים נפרדים, גם הם באמת רק אור השי"ת.

וזה מחזק את הזכרון, דהיינו, מחזק את הידיעה שהכל זה השי"ת, כי הנה אפילו בדבר כה רחוק, כמו החיצוניות, מתגלה שגם בה טמון אור השי"ת, שמחיה ומהוה אותה.

אבל בשביל להגיע למדרגה זו, צריך תחילה למחוק את החיצוניות ולכתשה, ולהכנס לפנימיות לבדה. ורק אחרי שקנה את הפנימיות בחוזק, והדליק בשמן הזית, אזי, אם יזכה, יוכל להגיע למדרגה, שיאכל את הזית, ולא ינזק, אלא אדרבה יוסיף לו זיכרון. יוסיף לו הכרה יותר גבוהה ביחוד ה'.

8. אמירת תודה והכרת הטוב הם מענפי מידת ה'הוד', והכל נובע משורש אחד, שהוא - ההכרה וההודאה ביחוד השי"ת.

ולבן ימי החנוכה, הם ימי הלל והודאה.

לא רק הודאה על הניסים שהיו 'בימים ההם', אלא בעיקר על מה שיוצא מזה 'בזמן הזה' – שבכוח החנוכה נתקנת אצלנו מידת ההוד, שהיא ההבנה וההרגשה שהשי"ת הוא הכל, ומתוך הכרה זו, אנו באים להודות ולהלל להשי"ת על הכל.

ט. להתבונן בנרות

וזה בכל הימים הק' האלו. ובפרט בזמן הדלקת הנרות, הוא הזמן, למעשה, להבעיר בליבנו את אש היחוד, לראות איך הכל זה רק אור ה' - וצריך **להתבונן בשלהבת הקדושה, ולהכנס לאור הפנימי שלה, המרמז על אור** השי"ת הזורח על התחתונים, ולהחדירו למוח וללב.

ובכוח ההתבוננות באור הנר, האדם מקבל כוח ואומץ, למחוק את כל המציאות הגשמית, ולהבין, שבאמת, היא אינה כמו שהיא נראית בחיצוניותה. ולראות את האמת הרוחנית, שהיא פנימיות כל הבריאה.

ואז, בכל מה שקורה עימו, וגם בכל המעברים שעוברים על נפשו, הוא יצליח לשמוח, כי כיוון שהוא רואה את אור מציאות השי"ת בכל דבר, ממילא הוא רואה את הכל בעין טובה.

וישמח בעבודתו, וגם בעבודת חברו והצלחת חברו. וכל מה שקורה עימו, הוא יקבל בעין יפה - בכוח האמונה הבהירה ביחוד ה', שמתגלית בחוזק, בהדלקת הנרות הללו שאנו מדליקים.

פרק ב' - אור הנרות

א. המלחמה מתחדשת כל שנה

נודע, שהאור שהאיר אז, בימי החשמונאים, חוזר להאיר בנפשותינו, בכל שנה ושנה, בימים הק' האלו.

והנה, זה לא מאיר סתם בלי טעם, אלא עומק הענין הוא - שכל מה שארע אז, חוזר להיות גם היום, בנפשנו פנימה. וגם היום היוונים נלחמים בנו, ולכן השי"ת מאיר את האור הגבוה ההוא, כדי שנצליח במלחמה[9].

כי גם היום היוונים מטמאים את השמנים - השמנים הם המוחין, ההשקפות. והיוונים מנסים להכנים בלבולים בבהירות האמונה, ולעשות חושך, להסתיר את אור השי"ת, ואת אור מתיקות עבודת השי"ת[10].

וכנגד היוונים וטומאתם, אנו צריכים לצאת במלחמה במסירות נפש, כמו החשמונאים. ולהתאמץ להלחם בהשקפות הזרות. ובכוח האור העצום שהשי"ת משפיע, לנצחם, ולהכנם לאמונה בהירה ומוחלטת.

ובזה נדליק את הנרות, את אור האמונה, 'בחצרות קדשך', דהיינו, **בתוך נפשנו פנימה.**

כי הכל מכוון אל האדם, שהוא עולם קטן. וכל מה שקרה אז בעולם, בימים ההם, חוזר להיות

---

9. וממילא, לפי כמה שמכניס את עצמו ללחום ביוונים שבתוכו, כדלקמן, כך יזכה יותר לאור, כי אין די רק לחכות ולרצות את האור, בסתמא, אף שזה יפה מאוד, אלא צריך לרצות את האור, מתוך הכרה שאנחנו במלחמה, וזועקים להשי"ת שישלח את אורו להצילנו.

10. כמו שדרשו חז"ל 'וחושך על פני תהום- זו מלכות יוון'.

והם רוצים, רח"ל, לבטל מאתנו את **השבת**, דהיינו להוציא אותנו **מפנימיות האמונה**, שהיא סוד השבת.

והם גם רוצים להפיל אותנו מקדושת **ברית** המילה, שהיא **הקשר הפנימי** עם השי"ת.

וגם רוצים להרחיקנו מקידוש **החודש**, שנעשה על ידי בית דין. שפנימיות ענינו

בנפשנו פנימה בזמן הזה, ורק בכוח ההארה העצומה של הימים הק' האלו, ובפרט הארת הנרות הק', נזכה אי"ה לנצחם.

ב. ההכנה להדלקה – השתוקקות

והנה, כיוון שהיוונים מטשטשים את הדעת, ואוטמים את הלב, ומכניסים גאוה ותאוות. ואפילו מי שכבר נכנס בעבודת השי"ת, אזי, היצר הרע מכנים לו תחושה שהוא זה שעושה ועובד, ובזה הוא מחטיא את המטרה האמיתית, שהיא - להרגיש רק את השי"ת, ולהכיר בו וביחודו.

לכן, צריך קודם ההדלקה, בזמן הכנת הנרות, ובכל ההכנות למצוה - להתבונן כמה אנו רחוקים, וכמה היצר מבלבל אותנו, ומכנים בנו מחשבות של גאוה, ועצבות, ובלבולים, וחוסר בטחון. **ומתוך** ההבנה בגודל קושי מצבנו, וחוזק המלחמה - **ישתוקק ויבקש מהשי"ת, בלב ובפה**[11]**, שיאיר לנו את אורו,** ושנזכה כבר לצאת מכל הבעיות האלו. שנזכה לצאת מהחושך, ולזכות לחיות חיים אמיתיים, חיים של אמונה, חיים של אור[12].

היא, שיהודי צריך לשמוע לצדיקים (בי"ד), שמלמדים אותנו **להתחדש** תמיד בעבודת ה', ולא ליפול ליאוש בגלל מה שהיה.

11. וזהו ענין התפילות שאומרים בזמן הכנת הפתילות. ומי שלא נוהג לאמרם, יכול להגיד תפילות משלו. ויזעק במעמקי ליבו להשי"ת, 'שלח אורך ואמיתך המה ינחוני'.

12. להבין שהבורא הוא בעל הכוח היחיד. וכל הנעשה, נעשה רק בכוחו ובאורו. וכל יהודי, צריך לדעת ולהאמין שכל מה שנעשה בעולם, השי"ת הוא העושה, 'הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים'.

ומה שנראה לעיניים שיש גשמיות וטבע, ואנשים שעושים וכו' - יידע שזה רק הלבשה והסתרה, אבל באמת השי"ת הוא העושה, כי הוא הכוח שמפעיל את הכל, והוא מנהיג את הכל. וכל המציאות חיה וקיימת, רק כוח אורו שמאיר בה, ומהוה אותה בכל רגע.

וממילא, כאשר אדם נקלע למצוקה ח"ו – הוא מיד יפנה רק לבורא, ולא 'ללבושים' שאינן יכולים להועיל לו. וכן כאשר יש לו הצלחה וכדו', לא יתגאה, אלא

ג. ההדלקה - הכנסת האור ללב

ואז, בזמן עשיית מעשה המצוה, הברכה וההדלקה - **צריך להכנים את האור בתוכו**. להכנם לפך השמן הטהור, ולהדליק את הנר בתוך הלב.

דהיינו, שיתבונן האיש הישראלי, להאמין בבהירות, שאין עוד מלבדו ית' כלל. ולהודות על האמת הברורה הזאת בלי גמגומים, עד שיצליח להרגיש בכל ליבו - **שכל הפרטים והענינים שקורים בעולם**, וכל מה שקורה **איתו**, הכל זה רק **השי"ת בעצמו**.

ויתבונן בזה, וירגיש את זה, עד שיצליח לבטל את עצמו, דהיינו, יצליח להרגיש, כמה רגעים - שאין כלום חוץ מאור השי"ת, וכל מציאותי היא רק אורו שמאיר בי.

ואז האדם זוכה להזדכך ולהתעלות, ולפי ערכו, הוא מרגיש את מציאות הבורא ואת יחודו, ונפשו מאירה באור האמת, אור השי"ת. שרק לזה הנשמה מצפה - 'צמאה נפשי לאלהי"ם לאל חי מתי אבוא וארא**ה פני אלהי"ם**'.

כי יש כוח באור הנרות הק', להחדיר בנו את האמונה העמוקה הזאת, ולהבעיר בתוך הלב, את ההבנה הבהירה - שאין עוד מלבדו כלל. שזו היא התכלית האמיתית של הבריאה בכלל, ושל נשמות ישראל בפרט.

יידע שהוא אינו אלא 'לבוש' וצינור, אבל באמת הכל רק מהבורא, שהוא יחיד בעולמו, והוא עושה הכל.

ומי שחי בידיעה זו - ומכוח אמונת היחוד שמאירים לו הנרות, הוא יודע שאין לו בעולמו אלא את השי"ת, שנמצא אתנו כאן ממש בכל מקום, אזי חייו מתוקים מדבש, והוא חי בשמחה ובשלוה פנימית.

ואדם כזה, כאשר קשה לו, הוא אינו נשבר. אלא, הוא מיד מכניס את עצמו בצל כנפיו של השי"ת, ובורח רק אליו בדיבור ובמחשבה, ובזה הוא מצליח לעמוד בכל מה שעובר עליו.

וממילא לא יפחד מאחרים, וגם לא יחפש את הערכתם, גם לא יעשה השתדלות יתרה, כי הוא חי את האמת, שהכל רק הבורא עושה, והוא פנימיות כל מה שנעשה בזה העולם.

וכל זמן שהאדם לא הגיע להבנה הזאת, שהכל רק השי"ת עושה, הוא עדיין רחוק מנקודת האמת, והריחוק הזה הוא שורש כל הבעיות שיש.

ואילו כשאדם זוכה להתבטל לפני השי"ת, וזוכה להרגיש ככלי לאורו, להרגיש ולחיות איך הכל נכלל בתוך אור השי"ת, ומבין שבאמת יש בעולם רק את אור הבורא - אזי הוא חי חיים אמיתיים, חיים של תענוג[13].

ד. אחרי ההדלקה - הורדת האור לתוך פרטי העולם

ואחרי ההדלקה, צריך להסתכל באור הנרות הזך, ולהתבונן באמת המוחלטת הזאת, ולהחליט לחיות עימה. ולקבל על עצמו, למעשה, להכנס למדרגה נוספת בדבקות הבורא, לחיות עימו ולהרגיש אותו בכל דבר, כי הוא הוא שעושה הכל.

וצריך להתבונן בשלהבת העולה מנרות החנוכה - ולחוש **בקרבו את אור השי"ת** שזורח עליו. כי נרות החנוכה מרמזות על האור האלוקי שבני ישראל צריכים כדי להאיר את נשמתם.

ואור החנוכה, צריך לשנות את ההסתכלות שלנו על העולם, **עד שנוכה לראות אלקות בכל דבר** - לראות את יד השי"ת בכל ענין. ובכל מה שקורה איתנו, כל אחד בפרטי ענייניו, ילהיב את ליבו לחיות את האמת הזו.

וגם מה שאחרים עושים לנו, נזכור את האמת, שהם רק שליחים, והכל רק לטובתנו. וממילא, נזכה להודות ולהלל על כל דבר.

כי זה מה שהנרות מאירות לנו. הן בפשט הענין, שהנסים שהיו, מגלים על יחודו ית', ושאין טבע כלל, אלא רק הוא ית' לבדו, מנהיג בהשגחה פרטית. **והן** בעומק הענין - שהנר הוא כלי ומשל לאור הנר הרוחני, שהוא אמת היחוד השלם. ויביט בנרות לראותם, ויכוון שמכוחם ימשך לו אור, לראות גילוי אלקות בכל דבר.

---

13. וככל שהאדם מעמיק להבין שאין בלתו ית', וזוכה לבטל את עצמו לגמרי, ולמחוק את המציאות הגשמית הנראית לעין, ולהבין שהיא רק לבוש וכיסוי, והוא זוכה להכנס לפנים, לראות מה ומי טמון בכל דבר, להסיר את הקליפה שעל כל דבר - כך חייו חיי גן עדן, ונהנה מזיו השכינה.

ה. לראותם ולא להשתמש בהם

אמנם צריך לראותם בלבד, ואסור להשתמש בהם, דהיינו שאסור לומר 'כיוון שהכל השי"ת עושה, אין אני צריך לעשות כלום'.

זו טעות חמורה. כי רצון השי"ת הוא - שנפעל לעשות ככל אשר ציוונו השי"ת בתורתו הק'. אלא, שצריך לעשות הכל מתוך ההבנה הנכונה **בפנימיות**, 'לראותם', ולזכור שהכל השי"ת עושה, והאדם הוא כלי ושליח לרצונו ית'.

ובאופן כזה - האדם עושה את המעשים בשמחה, מתוך רצון לעשות את רצון השי"ת, אבל עם שלווה פנימית, הנובעת מהידיעה שבאמת אין עוד מלבדו, והכל ממנו.

והארכנו בזה, בס"ד, במאמר 'ביטול' בספר 'בים דרכך – דרכי עבודה למעשה', קחנו משם, כי קיצרנו כאן בזה.

פרק ג' - ביאור כוונות הברכה - להדליק נ"ר חנוכה

א. להתכונן

התבאר[14] בם"ד, שכוח הנרות הקדושים של חנוכה, הוא להאיר ולהחדיר בנו את אמונת היחוד, לדעת ולהרגיש ולחיות, שאין עוד מלבדו, כל הבריאה היא רק כלים לאורו הנפלא.

אמנם צריך **לעבוד** כדי לקנות את זה, כי בלי עבודה, אור הנר מאיר רק בכלליות, וכיוון שלא התכונן ולא עמל, לא קנה את האור לפנימיותו, והוא נעלם. **ולכן** כמו שהתבאר בפרק הקודם, צריך להשקיע, ולהתכונן קודם ההדלקה.

דהיינו, להתבונן במציאות השי"ת ויחודו, כל אחד לפי מדרגתו, ולהבין ולהחליט בליבו - ש'אין עוד מלבדו', **ורצוני לחיות את זה,** ולהרגיש **את** זה. וישתוקק לזה, ויתפלל על זה, ויתחנן להשי"ת, שישמרהו, שלא יוכל היצר הרע לבלבלו.

ובשעת הברכה וההדלקה, ובזמן שמתבונן בנרות הק' - יתבונן ויחדיר בנפשו את ההרגשה הבהירה הזו, עד שגם גופו ירגיש עונג בזה. ואז יזכה ברחמיו ית' שתהיה השלהבת עולה מאליה, ותאיר נפשו באור השי"ת, בקנין אמיתי ונצחי.

ועתה נבאר את הכוונות בעז"ה.

---

14. כל הביאורים במאמר זה, בביאור תיבות הברכה, להדליק נר חנוכה, הם תמצית כוונות הרש"ש, וכתבנום בדרך עבודה, כדי שכל אחד יוכל לכוון ולהאיר את נפשו הטהורה.

וכוונות אלו יש לכוונם, להרגישם ולהחדירם, **שוב ושוב**, בשעת הברכה, ואח"כ שוב בשעת ההדלקה, ובכל זמן ההתבוננות בנרות. ויאריך בזה, ויתעכב בזה, כמה שיוכל, כי דברים אלו נקנים בהתמדה.

ולמי שלמד את הסידור, יעיין בנספחים לקמן שם הדברים מתבארים בלשון הרש"ש.

ב. ביאור תיבת להדליק – השתוקקות

בתיבת להדליק יכוון[15] - להדליק בליבו, **התלהבות והשתוקקות** לאור השי"ת, באהבה ודבקות.

כי אמיתת עבודת השי"ת היא דוקא מתוך רצון, והכרה באמת של השי"ת. עד שהאדם מרגיש – 'כל מה שיאמר השי"ת אעשה, כי אני אוהב אותו, ואני מכיר באמיתתו, ואני יודע שמה שהוא נותן לי, ומה שהוא מצווה אותי, זה הטוב האמיתי'[16].

---

15. כיוון שלא תמיד יכולים להאריך בזמן הברכה, יש לשים לב, וכמו שכבר כתבנו, שכל אלו הכוונות שייכות גם בזמן ההדלקה, וגם בזמן שיושב ומתבונן בנרות.

עוד צריך לדעת - שיש ב' דרכים כלליות, להכנס על ידם להרגשות, ולהשיגם.

דרך אחת היא - על ידי התבוננות השכל בענין, תוך כדי הפעלת ההרגשה בפועל.

והדרך השניה, הנצרכת בעיקר כאשר האדם אינו מצליח להרגיש, היא - דרך תפילה ורצון. דהיינו, שיחשוב וירגיש, שהוא מאוד **רוצה להרגיש** כך וכך. ויאמר בליבו או בפיו 'אני רוצה להרגיש כך וכך, אבא, תן לי בבקשה להרגיש ולהשיג אותך'. והיא דרך של השתוקקות, שעל ידה יזכה להשגה והרגשה בפועל, אי"ה, או מיד או לאחר זמן.

נ.ב. המתבונן יראה, שג' המדרגות שכתבנו בפרק הקודם, 'לפני ההדלקה', 'ההדלקה', ו'אחר ההדלקה' - הם אותם המדרגות, שיתבארו כעת בג' התיבות 'להדליק נר חנוכה'. אלא שבברכה הם יותר בפרטות ועמקות.

כי ההארה של הנר, אינה רק פעם אחת, אלא צריך לחזור שוב ושוב במוחו וליבו על הכוונות, **ועל ידי החזרה על הכוונות וההרגשות, שוב ושוב, האור מתרבה ומתעלה.** ולכן אף שמכוונים אותם בכללות, כמו שהתבאר בפרק ב', שבים לכוונם בפרטות.

ולכן, גם כעת, בברכה, יש לשוב כמה וכמה פעמים על הכוונות, עד שיבערו היטב בבשרו, וגם יחזור עליהם שוב בהדלקה ובהתבוננות. והבן היטב, כי **זה יסוד עצום, להצליח להכנס לעבודה הפנימית, בעז"ה.**

16. ואף שעדיין צריך להשתמש גם במדרגה של 'קבלת עול' - זה צריך במקום שהיצר הרע מפריע עם הרבה קשיים, אז האדם צריך להשתמש ב'קבלת עול', כדי להצליח לדחותו מכל וכל.

זה מה שהשי"ת רוצה! שנכנים לב ורגש בעבודה, שנרגיש קשר רגשי ופנימי אליו ית'[17]. **שיהיה לנו אהבה, יראה, ודבקות, והשתוקקות ורצון להתקרב לה', מתוך השגה הפנימית, והכרה עמוקה ביחוד ה'. ולא שנעבוד אותו רק מתוך הכרח וקבלת עול.**

וזו העבודה בתיבת 'להדליק' - להכנם יותר בעומק, להרגיש את השי"ת ולהשתוקק אליו, כל אחד לפי מדרגתו.

אמנם, באמת, במצב כזה, בפנימיותו, הוא עושה את רצון השי"ת לא כי הוא חייב אלא כי הוא רוצה, אלא שהוא משתמש ב'קבלת עול', כדי לכפות את המפריעים למיניהם, וכמו ילד שיודע בבירור שאביו רוצה בטובתו, אלא שצריך לפעמים לכפות אותו 'עד שיאמר רוצה אני'.

17. כי הנה המדרגה הראשונה בעבודת השי"ת, היא - לקבל את עול מלכותו, ולהחליט שאני עושה את רצונו, ככל אשר יאמר אלי.

אבל זה אינו אלא **ההתחלה**. כי עבודה מתוך קבלת עול מלכות שמים, ומתוך הסכמה לעשות את צווי השי"ת, אם היא באופן יבש, ללא לב, דהיינו, שבאמת היה רוצה לעשות דברים אחרים, אלא שהוא מכריח את עצמו לעשות את דבר השי"ת, חסר בה הרבה. כי אין לו חיבור ריגשי עם השי"ת, שזו הכוונה והתכלית במצוות.

ומי שחי כך, הוא רחוק מהאמת, כי הלא השי"ת נתן לנו את המצוות כדי להיטיב לנו, ואם אינו מרגיש שזה טוב, הריהו כאדם שקיבל מתנה, והוא משתמש בה ללא חשק, רק לכבוד הנותן, שזה בוודאי עלבון גדול לנותן המתנה.

אמנם, זה ברור ש'קבלת עול' היא דבר מוכרח לעבודה, כי אי אפשר לתת לאדם שיעשה מה שיצרו חפץ, ולחכות שכאשר יהיה לו חשק אז יעשה רצון השי"ת, כי העבירות הם סכנה עצומה, והם ממש חולי או מיתה לנפש. ולכן אף אם אין האדם רוצה, השי"ת מחייב אותו.

וכמו ילד קטן, שגם אם אינו רוצה, מכריחים אותו להתרחק מסכנה, ואפילו אם הוא צועק וצווח, לא מקשיבים לו, כי יודעים שזה מה שטוב לו, וזה מה שהוא באמת רוצה, אלא שכעת עדיין אינו מבין מה טוב ומה רע, אבל בוודאי רצונו בטוב.

אמנם, מצד שני צריך לזכור, שאפילו שדרגת קבלת עול היא דבר מוכרח, מכל מקום, אין לאדם להשאר רק בזה, אלא צריך תמיד לגדול עוד, ולהגיע למדרגה שהוא **רוצה** את עבודת השי"ת, והוא עובד מתוך חשק ושמחה וטוב לבב.

כי רק כשיש לאדם לב ורצון לעבודה, זה סימן שהוא מכיר באמת, באמיתת יחוד השי"ת, ושאין כלום חוץ ממנו. ולכן רק כך היא העבודה האמיתית והרצויה. ו'רחמנא ליבא בעי'.

ובזה הוא מכין את עצמו, שהשי"ת ירצה בו, ויזכה להתחבר ממש עם השי"ת, לחיות אותו ואיתו, בכל רגע ובכל ענין.

וזה רמזו בראשי תיבות של המילים "ל'הדליק נ'ר ח'נוכה", ראשי תיבות שם קדוש נח"ל, שענינו "נ'פשנו ח'כתה ל'הוי"ה". כי תחילת הכל היא ההכנה, לחבות ולהשתוקק בעקשנות להשי"ת, להשתוקק באש קודש, נחלי כיסופים[18].

ו'להדליק' בליבו את הרצון לזכות לחיות עם השי"ת, ולהבעיר את הכיסופים, לזכות להרגיש אותו באמת. ולבקש ממנו ית', שיזכה אותנו לזה, ויסיר מאתנו את כל הקליפות המונעות. **והדרך לעורר את הרצון הוא** - על ידי שהאדם מתבונן ביחוד השי"ת, ושאין טוב אלא להדבק בו, ואין מציאות חוץ ממנו. ובזה האדם משתוקק ומתלהב אליו ית'.

זו היא כוונת 'להדליק' - להדליק ולהבעיר את ההשתוקקות לאלקות. **גם** יכוון - שבזו האש, יתנקה כל הדם שלו, שהתלכלך במשך השנה, בעוונות והתלהבות תאוות. ויבקש בליבו מהשי"ת 'אנא אבי, נקה אותי בכוח אש ההשתוקקות, עד שאהיה ראוי שישרה עלי אור האמת, בתיבת נ"ר'.

ג. ביאור תיבת נ"ר - התגלות אור היחוד

ועתה נבאר, אי"ה, את כוונת תיבת 'נר'. **הנה** התבאר, שעומק פנימיות הדלקת הנר, היא - להדליק ולהאיר בנפשנו, את האור האלקי המסתתר. ולגלותו בדעתנו ובהרגשתנו. **עד** שנכיר ונחיה בבהירות, שהכל זה רק הוא ית', ואין עוד מלבדו - **וכל הבריאה וכל הנמצאים, אינם נפרדים ממנו, אלא מחוברים לאור הבורא, מעצם מהותם.**

---

18. וצריך לעמוד בעקשנות דקדושה, בכל הנסיונות שהיצר הרע מנסה להפיל אותנו ליאוש, כי היצר מנסה ללחוש לאדם שאין לו סיכוי, ובא עם כל מיני ראיות.

וצריך להתחזק לדעת שכל יהודי, בכל מצב, יכול להגיע להדבק במלך, ויקח לעצמו משל, מבן שחטא והכעיס את אביו, הלא פשוט שאם יתחרט באמת, אז אביו יקבלו בחזרה בכל מקרה.

ובאמת נפש יהודי מחכה רק לזה, לחזור להדבק במקורה, כי לכך היא נוצרה.

וזו הכוונה שיש לכוון במילים נר חנוכה - להתבונן ולהרגיש איך הכל אלקות, וכל המציאות התחתונה מתבטלת באורו ית', והנבראים אין להם עצמיות, אלא הם כלים וצינורות, לאורו ית'. ויאריך בזאת ההרגשה, עד שתחדור היטב לליבו. ותתגבר בליבו ההכרה החושית, במציאות השי"ת ויחודו.

וזו תכלית ההדלקה - להדליק את אור הייחוד בתחתונים, ולזכות לראות בכל דבר את יד השי"ת, ואיך שבאמת הכל זה רק אור השי"ת[19].

ד. ביאור פרטי הכוונה בתיבת נ"ר

ועתה נכנס בעז"ה לפרטים.

ישנם שלשה חלקים באדם, והם - נפש רוח נשמה. וכנגדם יש גם בגוף שלשה חלקים, והם - כללות הגוף (ששם משכן הנפש ועיקרו בכבד), הלב (ששם משכן הרוח), והמוח (ששם משכן הנשמה).

הנפש והגוף הם עושים את המעשים בפועל. הלב הוא מקום ההרגשות. והמוח הוא מקום השכל והמחשבות.

והנה, עבודת הדלקת הנ"ר, היא לייחד להשי"ת את כל ג' החלקים. דהיינו - להבין שכל מעשינו הם רק מכוח השי"ת, ולהפנות את כל הרגשותינו אליו, ושכל מחשבותינו יהיו מתוך הכרה בהשי"ת.

ויחוד וחיבור ג' חלקי האדם עם השי"ת, נקרא יחוד נ"ר. כי ג' החלקים הם כנגד ג' שמות הקודש - אדנ"י, אלהי"ם, אהי"ה. וכל אחד מהם אנו מכוונים ליחדו ולחברו, עם השם העיקרי, שהוא שם הוי"ה[20].

---

19. זו היא הכוונה היסודית. ומעתה עד סוף הפרק, אנו נכנסים לענינים מעט יותר עמוקים, ולכן מי שיראה שהוא מתבלבל, ישוב לקטע האחרון, ויעבוד עימו, ובעז"ה בהמשך יזכה להתרחב.

ויש להקדים לכל דברינו בהמשך, שחלקם הם מדרגות גבוהות, אלא שלימדונו רבותינו, שכל אחד מישראל, לפי כוחו, יכול לטעום מכל מדרגה, כך שכל אחד יכול לגעת בזה, רק יזהר שלא יפליג יתר על המידה הראויה למדרגתו.

20. והטעם שהם נקראים נ"ר הוא - כי ג' השמות האלו, עם ג' פעמים הוי"ה שמזדווגים עימם, הם בגמטריא נ"ר.

ובעז"ה, נבאר את ג' המדרגות, בדרך עבודה, (למעלה נבאר את האופן העיקרי, ובהערה, נבאר עוד כמה מהלכים, קלים יותר)[21].

וזו כוונת תיבת נ"ר, והדלקת הנר וראיית הנ"ר.

א. יכוון ויתבונן וירגיש בחוזק, עד שיוחלט אצלו בהרגשה ברורה -

---

21. כאן נפרט בעז"ה, כמה מהלכים נוספים, קלים יותר, בג' המדרגות הללו, מה לכוון ב'נר' הק'. וכל אחד יראה מה מדבר אליו.

אין חובה לכוון בשמות עצמם, אלא העיקר הוא להרגיש את ההרגשות, אלא שהמחשבה בשמות **תוך כדי** ההרגשות, מועילה מאוד מאוד לזכות לפתיחת ההרגשה. (וכדי שלא נצטרך לחזור על השמות הק' בכל פעם, נסמנם כך - שם אדנ"י א, שם אלהי"ם ב, שם אהי"ה ג. וכולם מתחברים עם האור הגבוה יותר, כפי המתבאר, והוא בחינת שם הוי"ה).

דרך א'.

א. יכוון ויחדיר בעצמו, שכל **מעשה** שהוא עושה, זה רק בכוח אור העליון, וכדרך שהתבאר למעלה, (דהיינו בהסבר המרכזי שהתבאר לקמן בגוף הקונ'), באות א'.

ב. יכוון ויחדיר בעצמו, **שכלל הרגשותיו**, אהבה ויראה ודבקות, הם רק בכוח אור העליון שמפעיל אותו, ואין לו עצמו שום דבר עצמי, וכדרך שהתבאר למעלה באות א'.

ג. יכוון להכנס **לביטול** וכדרך שהתבאר למעלה באות ב'.

<u>דרך נוספת</u>. א. יכוון וירגיש במציאות השי"ת, ומתוך זה יקבל על עצמו, שכל **מעשיו והרגשותיו**, יהיו רק כרצון ה', כי הכל רק בכוח אור העליון, וכדרך שהתבאר למעלה באות א'.

ב. יכוון ויקבל כנ"ל על כל **מחשבותיו**.

ג. יכוון ויקבל כנ"ל על כל **רצונותיו**.

<u>דרך נוספת</u>. א. יכוון לקבל על עצמו, **להלחם בגשמיות,** ולקדשה, ושהכל יעשה כפי התורה, כפי רצון המלך ה'.

ב. יכוון לקבל על עצמו, ביתר שאת, **לעסוק ברוחניות**, ולקדש את עצמו על ידי התורה הק', ועבודת התפילה וכללות עבודת ה'.

ג. יכוון לקבל על עצמו, מרוב ההכרה באור ה', **להשתדל להפוך את הגשמיות לכלי לאור הרוחני**, דהיינו, לגלות ולהרגיש את אור השי"ת בתוך הדברים הגשמיים.

<u>דרך נוספת.</u> א. יכוון להיות דבוק בהשי"ת בכל המצבים, שלא יהיה אצלו חילוק בקשר עם השי"ת בין קטנות (המתבטא לפי ערך בשם אדנ"י) לבין הגדלות (שם הוי"ה), אלא יהיו מחוברים ומאוחדים, שווים, שבכל מצב ישאר נאמן להשי"ת.

שכל מעשה והרגשה[22] שנעשה על ידי התחתון, נעשה רק בכוח האלוקי שמחיה אותו, ובעצם אין המעשה נעשה ע"י התחתון, אלא ע"י העליון שהוא הכוח הפנימי, האמיתי[23].

ב. יעורר לבו להשתוקק לבורא, עד שמרוב השתוקקות לאור השי"ת, יכנס להרגיש את מציאות אור הבורא בעוצמה כזאת, שירגיש שהוא מתבטל אליו לגמרי, ונכלל באורו. וירגיש כאילו אינו קיים, מרוב חיבורו להשי"ת, כי הוא 'נמס' בתוך האור העליון שממלא את הכל[24].

וירגיש, שמצד אחד הוא משתוקק להשי"ת, ומצד שני הוא נמס ומתבטל בתוך האור האלוקי, שהוא המציאות האמיתית והיחידה[25].

ג. ירגיש במוחו רצון עצום למסור נפש להשי"ת, ולהכלל בו. דהיינו - שירגיש איך מרוב ההרגשה במציאות

ב. וכן יכוון שלא יהיה חילוק בין הרוחניות (הוי"ה) לבין הגשמיות (אלהי"ם).

ג. וכן בין האור שיש לו (הוי"ה) למה שהוא כוסף ומשתוקק (אהי"ה).

כלל הכל, להרגיש רק את השי"ת, בכל המצבים ובכל הדרגות.

22. בכל ההרגשות שיש לאדם, יתבונן וירגיש, איך הכל זה בעצם אור ה', שמורגש בתוכו ומצטייר בו.

23. וזה נקרא בלשון הסידור זיווג שמות הוי"ה אדנ"י (נה"י - זיווג זו"ן).

24. כי מרוב שמתגלה אור פני ה', והנברא משיג ותופס את עוצמת גדולתו, אזי הוא רואה ומבין, איך כל הנבראים בטלים בתוך אור הבורא, ומרגיש על עצמו ועל כל הבריאה, שהם רק כלים לאורו ית', ואינם משהו עצמי.

ובאמת, צריך לחיות כל כך את מציאות ה', עד **שיוכל להיות כל היום ביחוד ודבקות, ולא רק בשעת התפילה והלימוד, אלא אף כאשר מדבר עם אנשים, באופן שהוא למעלה ולמטה כאחד**, וכמו שידוע מהרמב"ן.

כי צריך לחבר את כל הבריאה אל שרשה, ולראות בכל דבר וענין איך שהוא מגלה את האור האלקי, זהו עומק נקודת היחוד, לכלול את העליון והתחתון כאחד, דהיינו, להכניס את השי"ת בכל דבר, וכל ענין וכן כל תאוה צריך להעלותה למעלה, דהיינו, לראות את הנקודה האלוקית שבה, שהיא האמת שבה.

25. זיווג שמות הוי"ה אלהי"ם (חג"ת - זיווג או"א).

ה', הוא מתבטל מלהרגיש את עצמו כדבר עצמי, ומוסר **את נפשו** להשי"ת, ואז הוא מתבטל מלהיות דבר עצמי, ונעשה כלי לאור הבורא ששורה עליו, וירגיש את התענוג **בהשראת האור** אור השי"ת עליו.

ואז, כל מהותו ומעשיו, הם אור הבורא ששורה עליו, והוא מצד עצמו כלום, ומאידך מלא אור ופועל בכוח האור, אבל בהכרה מוחלטת ומתוקה, שהוא רק כלי וצינור לאור העליון. ועיין הערה[26].

---

26. זיווג שמות הוי"ה אהי"ה (חב"ד -ע"י וא"א, כתר).

ונאריך בזה מעט בעומק.

ביחוד נ"ר יש ג' דרגות בגילוי מציאות ויחוד ה'.

יחוד הוי"ה אדנ"י - הוא גילוי מציאות השי"ת בתוך העולם הגשמי, כי שם אדנות הוא מלשון אדון ומלך על הנבראים, וזה אומר שיש נבראים, והוא מתיחס אליהם ומולך עליהם.

ועבודתנו היא - שלא להמשך אחר חיצוניות העולם הגשמי, ולשכוח ח"ו מהאמת, אלא לייחד ולכוון ולקבל ולגלות שיש מציאות הוי"ה בעולם, והוא מתגלה אלינו בשם אדנ"י **כמלך עלינו בתוך העולם,** ואנו צריכים לזכור את מציאותו והנהגתו, ולפעול כל מעשינו כרצונו, ולחפש כל הזמן איך לגלות יותר את כבוד מלכותו.

והנה, אף אמנם שהוא מתיחס אלינו כמלך, אבל בפנימיות צריך לזכור עם מי אנו עוסקים, עם האין סוף הוי"ה ברוך הוא, שהוא מהווה הכל והוא לבדו כל המציאות, והוא הכוח האמיתי לכל מעשינו, זהו יחוד הוי"ה אדנ"י.

והדרגה השניה היא, **יחוד הוי"ה אלהי"ם** - שהיא גילוי ההוי"ה **בביטול הטבע,** שההנהגה הנקראת אלהי"ם, שהיא הנקראת טבע, שהיא כלל מציאות העולמות התחתונים הנפרדים, אנו מייחדים ומגלים שבאמת הפנימית, אין מציאות של נפרדים, והם בטלים לגמרי.

כי הכל חי רק מחיות אלקות, שהוא המצוי היחיד והאמיתי, וכל הנמצאים נמצאים מאמיתתו, וקיומם כל רגע ורגע רק ממנו, וממילא הוא עשה ועושה הכל, ואין שום תנועה הכי קטנה שלא ברצונו ובכוחו, זהו יחוד הוי"ה אלהי"ם.

והדרגה השלישית היא **יחוד הוי"ה אהי"ה** - והיא גילוי האמת הזאת ביותר קישוט, ע"י הנבראים, דהיינו לא רק כמדרגה הקודמת שבה הנבראים מתבטלים להשי"ת וכאינם קיימים, אלא בדרגה זו הם כן נחשבים קיימים.

כי מה שאמרנו שהם לא קיימים, הכוונה היא, שהם לא קיימים כדבר עצמי, אבל

וטוב שאח"כ יחשוב בהם וירגיש אותם **שוב** ושוב[27], ממעלה למטה, וממטה למעלה[28], ובכל שלב יחדיר את האמת הזאת עד בשר גופו ממש, שירגיש את האור בוער בבשרו. דהיינו, שירגיש בבשרו ממש, את עוצם אור המציאות

עכשיו במדרגה זו, הם כן קיימים, וזה כי כל קיומם הוא רק גילוי יותר גבוה של מציאות ויחוד השי"ת, **והם כלי לגלות ביותר תוקף וקישוט את ייחוד ה'**, שמתגלה שאפי' במקום נמוך כזה, שנראה כנפרד מהאלקות, גם שם מתגלה שהכל אלקות, והנבראים הם כלי ומרכבה לאור, ואינם דבר עצמי אלא סוג גילוי של אור הבורא. זהו יחוד הוי"ה אהי"ה.

27. והנה כתבנו הכל בסדר ממטה למעלה - גוף (מעשים), לב, ומוח, כי כך יותר קל להבין, ואפשר גם לכוון כך אם ירצה, אבל עיקר הכוונה למעשה היא, ממעלה למטה.

והיינו, שיש שתי דרכים ביחוד, אופן אחד הוא ממטה למעלה, והוא בדרך כלל יותר נוח למתחילים, תחילה ייחד את מעשיו, אח"כ את לבו, ואח"כ את מוחו.

אבל אחרי שזכה לאיזה קנין בזה, צריך לייחד בסדר ממעלה למטה, ותחילה יכנס לביטול הגמור, בבחי' כלי לאור, ומשם ירד בסדר המדרגות, עד שייחד את מעשיו.

כי על ידי שיורד ממעלה למטה, הוא מזכך ומעצים את עוצמת היחוד של המדרגה הנמוכה יותר, המעשית יותר. כי אחרי שהיה למעלה, אזי כל ההסתכלות למטה נראית אחרת, דהיינו, אחרי שהגיע ליחוד, להיות כלי לאור ה', אזי הקבלת עול כבר נעשית באופן יותר עמוק ופנימי. ואכמ"ל.

28. דהיינו יתחיל במדרגה א' ואחריה ב' ואחריה ג', ואז יחזור שוב את הסדרה, אבל יתחיל ממדרגה ג' ואח"כ ב' ואח"כ א'.

ואין בזה כללים, אלא הכל לפי הרגשתו, ואכ"מ.

והנה, כל אלו ההרגשות והמחשבות שהאדם מכניס את עצמו בהם, הם כדי לעורר ולחזק את הזיווג, דהיינו, לעורר בנפשו את ההרגשות האלו ולהחדירם. אבל הזיווג עצמו, הוא השגה, שהיא מתנה מהשי"ת כל אחד לפי ענינו, שמרגיש ורואה בבהירות מוחלטת שהכל אלקות, ונכלל בו ית'. ואי אפשר כלל לכתוב בזה, אלא כל אחד לפי זכייתו 'נשמת שד"י תלמדנו'.

אבל אנו מצידנו, עבודתנו היא, לעמול הרבה בזיווגים בדרך הנ"ל, לעוררם בחשק וברצון, להתבונן ולהרגיש ולהשתוקק, איך הכל, מתבטל אליו ית', והוא פנימיות הכל, כי הוא הוא המציאות האמיתית.

ואם יתמיד בזה, יזדכך בעז"ה הרבה הרבה, וירגיש כמה זה פועל בו לטובה, ממש כאדם חדש, **לראות תמיד את השי"ת, ולהתחבר ולהדבק בו באמת.**

האלקית, וכל גופו יבער בהרגשת 'אין עוד מלבדו', ואני כולי שלו[29].

וזו צורתו האמיתית של היהודי, המוח - מלא באור וחכמה, אבל מכיר ומרגיש שהאור הזה הוא אורו של הש"ת ששורה עליו. הלב - מלא ביטול שמרגיש את הש"ת בכל חושיו, ומלא אהבה יראה ודבקות אליו. והמעשים - רק כרצון הש"ת ובהכרה שהם רק מכוחו. וכולו מרכבה לאור העליון.

ועל ידי שיאריך ויחזור על זה שוב ושוב, יום אחר יום, אזי בעז"ה יזכה שיקבע בהרגשה בהירה ומוחלטת[30], ואז ישאר לו מזה אי"ה רושם חזק וקנין לכל השנה[31], כל אחד לפי מדרגתו.

ה. ביאור תיבת חנוכ"ה - גילוי אלקות למטה

ועתה נבאר בס"ד את כוונת חנוכ"ה.

תיבת חנוכה היא נוטריקון, חנ"ה כ"ו.

כ"ו הוא גימטריא שם הוי"ה, והנר מגלה איך שהוא ית' 'חונה' כאן, ובתוך כל דבר ופרט הוא נמצא.

וכמו"כ תיבת 'חנוכה' היא נוטריקון חנו כ"ה.

והנה, 'כה' אינו תאריך בלבד, אלא 'כה' הוא כינוי לשכינה הק', כמבואר בזוה"ק, והכוונה היא - חנו כה, חנו בשכינה, וגילו אותה.

כי ענין השכינה הוא - גילוי מציאות הש"ת בתוך התחתונים, לא רק להכיר שיש בורא 'מעל' הבריאה,

---

29. ובמדרגה יותר גבוהה - צריך לכלול את כל הבריאה ביחוד, דהיינו שיסתכל על כל דבר בבריאה שהוא חי מהאור האלקי, ובטל בו, ולראות בכל יהודי, שהוא חלק אלוה ממעל, והוא שליח לדבר הש"ת שמאיר בו.

וזה ענין פרסומי ניסא, לגלות אפי' בשוק שאין עוד מלבדו כלל, ולפרסם את זה כפי שיוכל לפי ענינו, אבל עיקר הפירסום הוא, על ידי **שידליק את הנר בנפשו**, וממילא זה ישפיע על האחרים.

30. עיקר הענין הוא ההבנה וההשגה, שזו האמת ואין בלתה, ואז יוכל להחזיק גם לזמני הקטנות, שכלי ההרגשה אינם פועלים כל כך, ישאר על מקומו בדבקות עם הבורא, מתוך הבהירות שזו האמת.

31. כשאדם שומע או מבין איזה דבר טוב ומחזק, ומתלהב ממנו, אח"כ, תמיד נחלש

ששולט ומשגיח, אלא להכיר איך שהוא נמצא פה ממש, בתוך הבריאה, לראות בתוך התחתונים, ובפרט בתוך מעשי האדם, איך באמת הכל זה רק כוח השי"ת.

וזו הנקודה המיוחדת לחנוכה. כי בשאר המועדים, הראה השי"ת שאין טבע כלל, ולמשל ביציאת מצרים וקריעת ים סוף, היה ביטול הטבע ושידוד המערכות לגמרי, אבל אור החנוכה, הוא גילוי יד השי"ת **בתוך הטבע**[32].

כי המכבים יצאו למלחמה כדרך העולם, אלא שבתוך המלחמה שהיא מעשי האדם, התגלה בכל העוצמה איך הכל זה רק כוח השי"ת.

ובדיוק לכן הם יצאו למלחמה, ולא נעשה להם נס כמו אצל חזקיהו - כי הגילוי של חנוכה הוא בתוך הטבע, ולא מעליו, ולכן יצאו למלחמה, והשי"ת ניצח בעדם[33].

וזהו הקנין של חנוכה - שמתגלה שהשי"ת 'חונה' כאן, נמצא כאן בכל דבר, **ועל ידי ההכרה הזו, היהודי מרגיש הנה השי"ת ניצב עלי, ומתלהב אליו ית'**, ומקבל כוח והחלטה לחנות **בתוך** כ"ה, בתוך השכינה, ליחד את כל ה'טבע' והמציאות הנראית לעיניים, עם האמת המסתתרת, עם המקור[34].

הרושם, ובזה המבחן, כי אם הצליח להחדיר, באופן שישאר מזה הרגשה וידיעה מוצקת להמשך, זהו קנין אמיתי, [כי אף שבוודאי אי אפשר שזה ישאר לכל השנה באותה עוצמה, מ"מ מה שנשאר הוא קנין אמיתי].

ולכן צריך להאריך בהרגשות ובהתבוננות עד שירגיש הארה חזקה, ירגיש בהירות בנפשו במציאות השי"ת ויחודו, ולשוב על זה שוב ושוב, יום אחר יום, ואז בעז"ה ישאר לו קנין אמיתי בזה לכל השנה.

32. ובזה שונה נר חנוכה מנר שבת, כי כל 'נר' הוא גילוי אלקות, אבל בשבת העולם שובת, ומבטלים את התחתונים, ונותר רק גילוי העליון.

אבל בחנוכה שהוא יום חול, הוא גילוי השכינה למטה, כאן בעוה"ז, למטה מי' טפחים.

ועיין במאמר 'שבת חנוכה', השלמת הענין.

33. וכמו שהתבאר לעיל שזהו ענין ההוד, שהוא גילוי היחוד בתוך מידות ומעשי התחתון.

34. והוא גילוי יותר עמוק משל ביטול הטבע, והוא מעין הגילוי שיהיה לעתיד לבוא, לגלות את הכוח האלקי שמסתתר בתוך הנבראים הנפרדים ומחיה אותם, ומתגלה שגם מה שנראה כמעשי התחתון, וגם מה שנראה כנפרד, באמת הכל זה רק הוא ית' בלבד.

וזה יכוון בתיבת חנוכ"ה, להתבונן ולהרגיש את האור העליון, איך שהוא מתגלה בכל חלקי התחתון **כאן** למטה[35], ואיך שהוא נמצא ושוכן בכל פרטי הבריאה, דהיינו גם בכל הנבראים, וגם בכל המעשים שנעשים כאן.

וטוב לחזור ולכוון כעת שוב את זווג נ"ר הנ"ל, אלא שעכשיו זה בתוספת התבוננות והתלהבות, ולהתבונן ולהרגיש **איך האור נמצא בכל פרטי החיים**, לראות בכל פרט איך גם בו מתגלה אור ה'.

ובפרט יעמול להרגיש את יחוד ה', בדברים **הנוגעים** לו

כי זהו הסוד שמגלה החנוכה, **שהקב"ה נכנס לתוך מצבו של האדם**, שלא יחשוב האדם שהוא כלוא בגשמיות, ואוכל ושותה, וכביכול רחוק מאלקות, ואין לו דרך להגיע אליו.

ובפרט אם חטא, שאז היצר אומר לו, 'מה לך ולחיפוש אלקות וקרבת השם', ורוצה לייאש אותו.

אבל האמת היא שאדרבה, דווקא בזמן כזה, ובמצב כזה, דוקא מה שלכאורה רחוק מאלקות, יכולים להפוך אותו, ולגלות בו אלקות ביתר שאת, שזה סוד האור של נרות חנוכה.

ומזו הידיעה, יתחזק שלא ליפול משום מציאות שעוברת עליו, אלא אדרבא, ישכיל ויבין שכל מציאותו, וכל מה שעובר עליו, הם בעצמם יביאו אותו להשגת אלקות יותר עמוקה.

וכשזוכה להבין את זה, אזי כל הבריאה נעשית 'נר חנוכה', נר ענינו כלי עם שמן ופתילה, ועל ידו מתגלית האש ומאירה, כך הבריאה כולה, היא כלי, שבה מתגלה, בכל פרט, האור האלוקי.

35. ובכוונות מתבאר שכאן מכוונים את אותם שמות של יחוד נר, וככל המתבאר לעיל בביאור יחוד נר, אלא שכאן זה באופן של **זיכוך התחתון ע"י אור העליון ששורה עליו** ולא בדרך של ביטול התחתון, והעלאתו לעליון, כמו בתיבת נר.

והיינו, שיכוון שיורד אור העליון ונכנס בו, במוח, לב, וגוף, והם מתאחדים איתו, באופן שהאדם פועל כאן למטה, אבל באמת האור הוא הפועל הפנימי, ואין לאדם שום הרגשה עצמית.

למעשה, ובפרטי פרטות, בענינים ויעמיק בזה, עד שיאיר לו, שקשה לאדם לראות זאת, ויתבונן בעז"ה[36].

36. זו כוונה המרומזת במילה חנ"ה, שהיא בינה, שענינה התבוננות והשתוקקות, והיא משפיעה לשכינה הק', ונעשית נר חנוכה, דהיינו נר ביתר עוז של התבוננות והתלהבות.

פרק ד' - ענין ריבוי הימים והנרות - נצח והוד

א. להעמיק ביחוד עוד ועוד

יש להבין, הרי נר אחד הוא כבר 'נר', עם כל עוצמתו, ונר אחד כבר מגלה את כל האורות העמוקים, ואם כן, מה שייך להוסיף עוד נרות.

מהו ביאור הענין של מוסיף והולך? למה בכל יום נוסף עוד נר? מה מתחדש בכל יום שלא היה אתמול?

וביאור הענין הוא - שאפילו שהנר של היום הראשון כבר מגלה את היחוד, מכל מקום, כל יום הוא ביתר עומק.

כי בכל יום מימי החנוכה, האדם יכול לעלות מדרגה אחר מדרגה, עומק אחר עומק, בהשגת היחוד.

וזהו טעם למה מרבים בנרות, ובכל יום מוסיפים והולכים. להורות שאין זה נר אחד - מדרגה אחת, **אלא יש** להוסיף ולהרבות ולהעמיק **בעבודת** היחוד, **שמתגלית על ידי הנרות**, עוד ועוד[37].

ב. עומק מיוחד מתגלה כשמודה דוקא כאשר לא מצליח

והנה, המציאות היא - **שאין** כל הימים שווים, ויש ביניהם שינויים במציאות, כמה מצליח לנו, כי יש ימים שההדלקה יותר מאירה, ויש ימים שהאור בא בקושי. ויתכן שיהיו ימים שאדם אינו מרגיש כל כך את ההארה. כל אחד לפי ענינו.

והטעם בזה הוא - **כדי** להרימו עוד מדרגה, בהשגת היחוד.

כי חלק מענין מידת ה'הוד'- ההודאה ביחוד, היא, לשמוח בחלקו. ולזכור בכל מצב, שהשי"ת הוא זה שהביא את

---

37. נודע, שדעת בית שמאי שפוחת והולך, ודעת בית הלל מוסיף והולך.
ולפי דרכנו התבאר בס"ד דעת בית הלל, שצריך להוסיף גם באיכות, וגם בהרחבת ההשגה, לראות יותר ויותר, וביותר פרטים, את גילוי האלקות שבהם.

המצב הזה. ולהצליח להתבטל אל השי"ת ולהדבק בו בכל מצב, וגם בקושי ובחושך לחזק את ליבו ש'בכל מצב אני עם השי"ת, וכל הקושי הוא רק הרגשה ולא משהו אמיתי'.

וצריך, בכל יום, לשמוח ולהודות על מצבו, ועל מה שזכה, וזה **עצמו השגת היחוד ביתר שאת.**

כי זה עיקר העבודה בהודאה - לראות את הטוב והחסד שבכל פרט, **ולהודות להשי"ת בכל מצב.** ואדרבה, דווקא כשהאדם מרגיש רחוק, ולא מצליח לו כמו שהוא רצה - **אם בכל זאת,** הוא מודה להשי"ת על הקצת שהוא כן זכה, זה מורה שהוא מבין באמת שהכל מהשי"ת, והכל זה רק השי"ת[38].

ג. נצח והוד יחדיו - להתאמץ מחד ולהודות מאידך

אמנם, בד בבד, חובה להלחם ביצר, ולהתאמץ במלחמה עימו. וזו היא כוח מידת הנצח, שמחוברת תמיד עם מידת ההוד.

דהיינו - מצד אחד צריך לשמוח במה שיש, ולהאמין שהכל מהשי"ת.

אבל מצד שני להאמין שיש דרך להצליח, **ולנצח ולהתאמץ להתעלות, מתוך בטחון גמור בבורא.**

וכך חי האדם חיים טובים ואמיתיים, שבהם הוא מתענג על מציאות השי"ת ויחודו, ושמח בכל מה שקורה, ומצד שני מתאמץ בכל כוחו לנצח על מלאכת בית ה'.

ודעת בית שמאי היא, **שצריך לחדד את היחוד**, שזה ענין פוחת והולך, שבתחילה משיג את הענין בהרחבה, וכשמשיגים בהרחבה חסר בבהירות, ואז מצמצם ו'מסכם' ומחדד, עד שמגיע ללב הענין, עד הנר האחד, הנקודה האחת הבהירה והשלמה.

38. כי אין ההצלחה נמדדת בכמות אלא באיכות הפנימית, איכות השגת היחוד - להבין שאת כל המצבים רק השי"ת עושה, ושהוא עימי בכל המצבים, ללא חילוק.

כי מבחינתו ית', אין חילוק בין המצבים, כי הוא הכל, וכל הרגשת החילוק בין המצבים, היא רק איך שזה נראה בחיצוניות, בתפיסה שלנו, בני האדם.

וממילא, כמה שזוכה להבין שהכל זה השי"ת, זוכה להעמיק את ההכרה, שכל השינויים הם חיצוניים, אבל המצב האמיתי אינו משתנה, ותמיד השי"ת כאן עימנו, ואין ולא יכול להיות מצב שהוא רחוק מאתנו.

ד. ההודאה והשמחה מביאים את הכוח להצליח

ואין זה דברים הסותרים זה את זה - אלא אדרבה דווקא על ידי שמודה על כל מצב, יזכה לקבל כוח נצח, לעלות יותר ויותר.

כי הכלל הוא 'יש לו מנה רוצה מאתים', דהיינו כיוון שמודה על מה שכן יש, ורואה את עצמו 'טוב', אזי יהיה לו חשק להיות יותר טוב.

ולכן צריך להזהר, שלא להיות עצוב על מה שעוד לא זכה, ועל מה שחסר לו, כי אף שבוודאי צריך לכסוף להכל, מכל מקום עיקר העבודה היא - להיות מלא הודאה על כל נקודה שכן זכה וקיבל[39].

ודוקא על ידי שנותן שבח והודיה להשי"ת על כל נר ונר, דהיינו, על כל משהו שמאיר לו השי"ת. והוא לא מסתכל על מה שחשב שיהיה, ובוודאי לא על הצלחות זולתו, אלא שמח בחלקו שנתן לו השי"ת, ומודה ומהלל אותו ית'. אזי יזכה, על ידי זה, ללכת מחיל אל חיל, ולהצליח לנצח ולהתעלות.

וממילא, לא משנה לו אם מצליח להרגיש, או לא, ולא מתיאש לחשוב שאין סיכוי להדבק באמת, ולא נשבר המצב שהוא עומד בו, אלא אדרבה, תמיד דבוק וחבוק עם השי"ת, כי יודע שאנו דבוקים בו מעצם מציאותנו, ותמיד שמח ומודה לו, וגם שואף תמיד לעשות לו נחת.

39. והסימן לזה היא השמחה, והשמחה היא סימן לאמונה אמיתית.

כי העצבות נובעת מפגם האמונה, שלא בהיר אצלו שהכל השי"ת עושה, ומזה האדם נעשה עצוב או מדברים גשמיים שקורים לו, או בעבודה הרוחנית, שלא הולך לו כרצונו.

ועצבות שבאה בגלל חוסר הצלחה בעבודת ה', נובעת מכך שהאדם חושב שהוא צריך לפעול ולעשות, ואינו מבין, שהשי"ת הוא העושה האמיתי, והאדם הוא רק כלי בידיו.

ואף שבוודאי **מוטל על האדם לפעול ככל יכלתו**, מ"מ צריך לפעול ולעבוד מתוך ביטול להשי"ת, לדעת שהוא כגרזן ביד החוצב, ובסופו של דבר, **העושה האמיתי הוא רק השי"ת**, והתוצאות, מה שנעשה למעשה, אינם ביד האדם, וכל שכרו או עונשו הם רק על רצונותיו ומאמציו. והאדם שחי את זה בבהירות, הוא תמיד שמח.

כללו של דבר - כל מה שקורה רק השי"ת עושה, ואין לאדם בעולמו שום עצב,

כי על ידי ששמח בחלקו אשר חלק לו השי"ת, זוכה לקבל עוד נרות, עוד עומק והרגשה במציאות השי"ת וביחודו, ולחוש גילוי אלקות בכל דבר ובכל פרט. ועל ידי זה יוסיף כוח למלחמה, לנצח על מלאכת הקודש.

זו היא עבודת ריבוי ימי החנוכה, שבכל יום יתחדש **בהשגה יותר פנימית**, להעמיק את השגת היחוד עוד ועוד.

והסימן לזה הוא - שבכל יום הוא מודה על עוד אור, עוד נר קטן. ועל כל קצת שזוכה בעבודת השי"ת, והוא מלא שירה והודאה להשי"ת.

ימי הלל והודאה.

אלא תמיד בכל ענין ובעיה, ירוץ להדבק יותר חזק בהשי"ת, **ויכנס יותר עמוק באמונת היחוד, לדעת 'כי הוי"ה הוא האלהי"ם אין עוד מלבדו'.**

ויתבונן, שהשי"ת שהוא אביו אוהבו, הוא רוצה ועושה כל מה שקורה עימו, והוא **מנהיג ומשגיח על כל העולם**, את כל הדומם צומח חי מדבר, ובפרט את היהודי עצמו, בתכלית ההנהגה וההשגחה, להביאו לתיקונו השלם באופן נפלא מאוד.

ודע, שכל הפגם של המיתה, שנגזר באכילת עץ הדעת, הוא בגלל שאדם הראשון לא האמין בהטבת השי"ת עד הסוף. וממילא נעשה פגם, כאילו יש חלילה איזו נקודה שהקב"ה לא מנהיג בה את האדם בשלמות. ואז מתעוררת העצבות. זה שורש המיתה שנגזר בחטא אדם הראשון.

ועבודתנו היא - להביא את האור של תחיית המתים, ולהאיר אותו כבר עתה, לתקן את מידת ההוד, **להיות כולו מונח בהודאה למלך אל חי וקיים**, ולהיות כולו שלהבת קודש להשי"ת, להורות ולהרגיש שהכל, הכל, אורות נפלאים וזכים.

ומצד אחד צריך להתחדש לגמרי בכל רגע, ולהתחיל מחדש בעבודה חזקה ובהתלהבות. אמנם מצד שני, צריך להיות תמיד בשבח והודיה עצומה להשי"ת, על כל מה שעבר עליו, ויידע שבוודאי יגיע לתכליתו, **ויאמין וירגיש שכל מה שעובר עליו, הם הכלים הטובים ביותר להביאו אל השלמות הגמור.** וממילא יתן תמיד שבח והודיה להשי"ת על כל דבר ודבר, כי משיג שהכל ייחוד גמור.

פרק ה' - נ"ר מצוה ותורה אור

יש קשר חזק ועמוק בין חנוכה ללימוד התורה.

היוונים רצו 'להשכיחם תורתך' וההצלה היתה על ידי 'עוסקי תורתך'[40].

וצריך להבין את עומק הענין – כי הנה היוונים הם 'חושך', וכמו שאמרו חז"ל 'וחושך על פני תהום - זו מלכות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל'.

והנה החושך אינו מבטל את מציאות הדבר, אלא הוא גורם שלא יראוהו בעיניים, ולא יראו ויחושו אותו.

כך היוונים, בכוח הכפירה שלהם, רצו להפסיד לישראל את **אור** התורה.

כי הנה, אור התורה הוא מתוק מכל דבר, וכמו שאמר דוד המלך 'ומתוקים מדבש ונופת צופים' 'מאירת עיניים'.

ואף על פי כן, לצערנו ישנם לומדים שאינם מרגישים את האור העצום שבתורה – זה קורה בגלל היוונים, בגלל שפוגמים בקדושת התורה, וחושבים שיש עוד דברים וענינים טובים בעולם, שזה כללות ענין 'חכמה יוונית', שמחשיכה את הנשמה.

כי אור התורה, הוא האור של השי"ת, שטמן את אורו בתוך התורה הק', וכמו שאחז"ל 'אנא נפשי כתבית יהבת'.

וממילא, בשביל לזכות להרגיש אור תורה, צריך לחפש אחר אור השי"ת. ולחפש רק אותו, ולהבין שאין שום דבר אמיתי, חוץ ממנו. ולא לתת חשיבות לשום ענין אחר, אלא לראות רק את אור השי"ת בכל ענין.

וזה עצמו האור שמאיר לנו הנ"ר של חנוכה – ההכרה ש'אין עוד מלבדו'. והאור הזה מחזק את כוחנו לעסוק בתורה. ומצד שני אור התורה מקנה לנו בקנין את אור הנ"ר. והם אחוזים זה בזה.

ולכן צריך להשתדל, בחנוכה, להרבות בלימוד התורה, שבזה נזכה ל'נר מצוה ותורה אור'.

אמנם, יש תנאים כדי לזכות להרגיש את האור בלימוד - והם שצריך להיות 'עוסקי' תורתך – לעסוק

---

40. וישנם ל"ו נרות כנגד ל"ו מסכתות הגמרא הק'.

בתורה מתוך קביעות. וגם ללמוד חיפוש אורו שבתורה - עוסקי מתוך רצון להדבק בהשי"ת, ומתוך תורתך[41].

41. והארכנו, בס"ד, בדרכי קנין אור התורה בחשק בספר 'בים דרכך – דרכי עבודה למעשה' ערך 'תורה'.

פרק ו' - שבת חנוכה

נר שבת מדליקים אחר נר חנוכה.

והנה, התבאר לעיל, שנר חנוכה ענינו לגלות בתוך העולם הגשמי, את מציאות השי"ת ויחודו, לגלות את השכינה למטה, כאן.

כי ענין השכינה הק' היא - הנהגת השי"ת בפועל, והתגלותו אצל הנבראים.

והנה, כל זמן שהנהגת השי"ת נעלמת ולא מכירים בה, זהו פגם וגלות השכינה.

ואילו כאשר זוכים להכיר, שכל מה שקורה, השי"ת עושה, ומכירים במציאות השכינה בעולם, ושהיא העושה והמנהיגה הכל - זהו תיקונה וקישוטה, שמכירים את האמת, ויודעים מי מנהיג את העולם, ולא הולכים אחר השקר של הקלי', המציגים מצגות שקר.

והנה לעיל התבאר - שלגלות את השכינה למטה, דהיינו, לגלות את מציאות השי"ת למטה, ושגם שם הוא היחיד שעושה באמת, זו מדרגה יותר גבוהה מאשר לעלות את התחתונים למעלה, ולבטל את מציאותם.

וא"כ יוצא לכאורה, שמדרגת שבת, שענינה ביטול הבריאה, ושביתה מכל מעשי התחתונים, ועליה להכרה וההרגשה שהכל השי"ת עושה - היא מדרגה למטה מחנוכה, שמגלה איך השי"ת נמצא בתוך התחתונים, ואיך שאף שהם נראים כמסתירים, מתגלה בתוך ההסתר הזה אור ה', שזה קישוט גדול יותר.

וא"כ צריך להבין מהו ענין נר שבת שאחרי נר חנוכה.

וביאור הענין הוא - ע"פ מה שאחז"ל 'אלמלא לא שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין'. והנה 'שתי שבתות' היינו שתי מדרגות שיש בשבת[42].

המדרגה הראשונה היא, ביטול הנפרדים, לעלות להכרה כזאת, שרואה שרק השי"ת הוא המציאות, וזה השלב הראשון וההכרחי, כדי להשיג את הבורא, והוא בחי' שבת ראשונה.

---

42. כי אם שתי השבתות הם באותה מדרגה, אז למה לא יספיק שבת אחת.

ואחר כך, ישנה מדרגת נר חנוכה, שענינה הוא לקחת את האמת הזאת שגילתה השבת, ולראות איך היא נכונה גם למטה, גם בתוך הנבראים שנראים כנפרדים.

כי באמת ענין נר שבת ונר חנוכה הוא שווה, כי שתיהם מגלות את אור השי"ת, ומלמדות שחוץ ממנו ית' אין כלום, אלא ששבת היא גילוי **בכללות**, באור גדול, שמתבטלים בו כל הפרטים, וכלל אינם נחשבים.

ומעלת חנוכה הוא גילוי אלקות **בתוך הפרטים**, בתוך הנבראים, לא לבטל את הנבראים מול השי"ת, אלא להבין שכל דבר קטן שקורה לי, ומלובש בכל מיני לבושים של טבע, הכל זה גילויים של השי"ת עצמו.

אבל אחר כך, ישנה מדרגה עליונה יותר, והיא בחינת 'שבת שניה', שזה הוא נר שבת שמדליקים אחרי נר חנוכה, שהוא למעלה מנר חנוכה.

והיא, שאחרי שהארנו את הפרטים, וגילינו איך השי"ת מסתתר בכל דבר, אזי עולים שוב לנקודה הכוללת, שכל המציאות היא רק אור האין סוף, ואין עוד מלבדו, ומבטלים שוב את הפרטים, אבל עכשיו מעלתו יתרה.

כי הכלל שלפני הפרטים, הוא חשוב, אבל אינו שלימות, כי אינו מזכך את הפרטים, את הנפרדים, אלא רק מעלה אותם למקום שיתבטלו.

אבל הכלל שבא **אחרי** שהתגלה גילוי אלקות בפרטים, אזי כשמעלים אותם לכלל, אין זה בדרך של ביטול, אלא הוא כולל בתוכו את כל הפרטים, והוא תמצית היוצאת מהם.

דהיינו, אם מסתכלים על הדברים שישנם בבריאה כדברים נפרדים מה', אזי בשבת כשהשי"ת מתגלה, הם בטלים, כי בוודאי אין חשיבות ומציאות לנפרד קטן 'ליד' הבורא.

אבל נר חנוכה מלמד אותנו, להסתכל על כל פרט כחלק מגילוי אור השי"ת, וכל תנועה שנעשית שלא כמו שרצינו, להחדיר בלב שרק השי"ת עשה אותה, ולראות בכל דבר את אור השי"ת שבו.

ואז, אחרי הלימוד הזה, כשמעלים את הפרטים 'ליד' השי"ת הם אינם מתבטלים, כיוון שהם עצמם, כל אחד מהם צועק ואומר גילוי אלקות, אז עכשיו מכולם יחד נעשית צעקה אחת גדולה וכוללת - 'אין עוד מלבדו'[43].

---

43. משל לתלמידים, שכל תלמיד אומר חידוש, הנה אם כל אחד מחדש חידוש קטן

ולבן, אחרי תיקון השכינה, דהיינו, גילוי השי"ת למטה בפרטים, שזה עבודת נר חנוכה, אזי מעלים אותה למעלה, בנר שבת.

ומדרגת נר שבת זו, היא - שלא רק לראות אלקות בתוך הנפרדים, אבל עדיין יש מציאות של נפרדים, שכל אחד לעצמו רואים בתוכו אלקות, אלא, מתבטלים כל הפרטים, ואין אלא את האור שבהם, שהוא אור אחד בכל הבריאה, ונגלה כבוד ה', בלי כיסויים.

ולבן מדרגת שבת חנוכה, היא למעלה מכל החנוכה, כי בו נשלם היחוד, בבחי' כלל שאחרי הפרטים, שהוא השלימות.

משלו, אזי בשיעור במקום שיש חידושים גדולים של הרב, אין כלל חשיבות לכל חידושיהם, אבל אם כל תלמיד שינן חלק מהשיעור של הרב, אזי כשיצטרפו כולם יתגלה חכמת הרב ולא יתבטלו דבריהם.

נספח (קבלה) א'
ביאור יחוד נ"ר בלשונות הקבלה

הכוונות[44] הק' יש בהם כמה וכמה מדרגות, יש מה שנוגע למדם, ויש מה שנוגע לתיקון העליונים. אבל המדרגה היסודית בכוונות היא, שבזמן שהמדם מסתכל ומוסב בשמות הק' - יתבונן בפנימיות השמות, **להרגיש** את האור שלהם, **ולהחדיר** בעצמו את מה שהם מבטאים. וכמו שהמלכנו בכמה מקומות, בס"ד.

והנה, עיקר כוונת ההדלקה, סובבת סביב 'יחוד נר'. והוא יחוד המורכב מג' יחודים יחדיו, הא' ליחד - שמות הוי"ה אהי"ה, הב' - ליחד שמות הוי"ה אלהי"ם[45] והג' – ליחד שמות הוי"ה אדנ"י. והם כנגד ג' מיני מיבור שיש ביחוד, נשיקין, מיבוק, ויסודות[46].

---

44. קונטרס זה משמש כהשלמה לקונטרס על דרך הפשט וכאי לעיין בו תחילה.

45. נ.ב. יחוד הוי"ה אלהי"ם נקרא בזוהר 'שמא שלים', ולכן שים לבך בכל הביאורים דלקמן, איך השלימות היא בשם זה.

כי שם אהי"ה שמעליו, הוא בעצם תחילת מדרגה חדשה, באופן, שאף ששם אלהי"ם הוא ביניקה - ברוח, בכל אופן הוא השלימות, אלא שמעליו מתחילה קומה חדשה, וביחס אליה הוא רק יניקה. והבן.

ופנימיות הענין היא - כי עיקר רצון השי"ת מהאדם, היא לא המעשים ולא המוחין אלא את ה'לב' וההרגשות. 'רחמנא ליבא בעי'. אלא שצריך את המוחין שהם מולידים את ההרגשות, ואת המעשים שהם מוכיחים שיש הרגשות, אבל העיקר זה הלב, החג"ת.

וכנודע שהנפש היא מתחת לאדם והנשמה מעליו, והאדם עצמו זה הרוח, הרגשות.

ובענין הייחוד - אין די שידע האדם בשכלו את יחוד ה', אלא העיקר שירד מהמוח לתבונות ליבו, להרגיש את זה, וממילא גם לחיות את זה ממש.

46. יש להקדים, שיש ב' מהלכים לבאר את ג' היחודים. מהלך א' - יחוד הוי"ה אהי"ה הוא בחי' חב"ד, הוי"ה אלקים הוא חג"ת, והוי"ה אדנ"י הוא נה"י. ובפנים יתבאר בעז"ה כמה דרכי עבודה בהם.

ונסדר בעז"ה כמה הבחנות, ממטה למעלה, לבחר את ג' הימודים, מה כל אחד מהם מבטא בדרך העבודה, ובכללות, הם ג' מדרגות, ליחד את הלב להשי"ת. **ופשיטא** שאי אפשר לתפוס הכל, אלא כל אחד צריך לראות מה ש'מדבר' אליו, ולהתמקד בזה, להתבונן ולהרגיש את זה עוד ועוד לעומק. **וכבר** התרכנו בזה בחלק הפשט, קחנו משם, וכאן רק הבחנו חלק מהדברים, כדי לציין עליהם, מה שייך לחב"ד ומה שייך לחג"ת ומה לנה"י.

א. זיכוך כל חלקי האדם

יכוון לתקן לנקות ולטהר ולזכך את הגוף מכל התאוות הגשמיות, שכולם כלולות בג' התאוות העקריות, שהם אכילה ממון וזיווג. **וענין** יחוד נ"ר הוא, לכוון ולהתפלל לזכך את רמשו (חב"ד – הוי"ה אהי"ה) וגופו (חג"ת - הוי"ה אלהי"ם), (נה"י - הוי"ה אדנ"י) מג'

ומהלך ב' הוא - הוי"ה אהי"ה הוא כתר, והוי"ה אלקים חב"ד, והוי"ה אדנ"י הם ז"ת. והנה ע"פ דרוש הדעת, המהלך השני הוא ממש כהראשון, כי כתר הם ע"י וא"א, והם נקראים חב"ד לפי דרוש הדעת.

והוי"ה אלהי"ם הוא חב"ד (לפי המהלך השני הנ"ל), וחב"ד לפי הפשטות הם או"א, כי הם המוחין כנודע, ואו"א לפי דרוש הדעת הם חג"ת. נמצא שהוא ממש כהראשון.

וז"ת לפי הפשטות הם זו"ן, ולפי דרוש הדעת זו"ן הם נה"י. נמצא לפי"ז שגם לפי הפירוש השני, בסופו של דבר, יש חלוקה של חב"ד חג"ת נה"י.

ולמעשה, ביארנו בב' הדרכים, אלא שנקטנו כעיקר שהוי"ה אהי"ה הם חב"ד, שענינם הראש של האדם, והמוחין שלו. אלא שעיקר המוחין ע"פ דרוש הדעת, הם ע"י וא"א, כך שאפשר גם לקרוא לזה כתר.

והוי"ה אלקים הם חג"ת, שענינם הלב וההרגשות של האדם. אלא שעיקר ההרגשות לפי דרוש הדעת, הם או"א, כי גם הם הרגשות, הרגשת ביטול והרגשת השתוקקות, כך שאפשר גם לקרוא לזה חב"ד.

והוי"ה אדנ"י הם נה"י, שענינם המעשים בפועל, ולפי דרוש הדעת נכלל בזה גם הרגשת המידות, אהבה יראה ודבקות נצחון הודאה והתקשרות, ולכך אפשר לקרוא לזה גם ז"ת.

תאוות אלו, וליחד את כל חלקי הגוף רק לעבודת ה׳.

דהיינו, שיחשוב איך אור האמת של מציאות השי״ת, מנקה ומוחק את אלו התאוות, ויקבל על עצמו בהחלטה חזקה, להדוף אותם בכוח ההכרה באמיתת מציאות השי״ת, ושכל התאוות הם שקר, וכל פעם שתתעורר בו איזה תאוה, יבחין שבעצם כוונתו לאור השי״ת הטמון בדבר, וממילא ידבק רק בו ית׳, ויקלף וירחיק את הקליפה.

וכמו״כ לזכך את רצונותיו, שיהיו רק להשי״ת, ושיתענג רק על ה׳ (כתר), ולזכך את מחשבותיו ודעותיו (חב״ד), ואת הרגשותיו ומעשיו (ז״ת) שיהיו רק כרצונו ית׳ באמת.

ב. ליחד הכל להשי״ת

ובאופן גבוה יותר.

לייחד את המוחין (חב״ד) שהם המחשבות ואת ההשקפות (אהי״ה), ואת המידות (חג״ת) שעיקרם אהבה ירא״ה ודביקות (אלהי״ס), ואת המעשים (הנרמזים בנה״י, אדנ״י), לייחד הכל לעבודת ה׳ שיהיה הכל כרצונו יתברך וכדי לגלות אלקותו (הוי״ה).

ובאופן קצת שונה[47], הענין הוא לייחד את הרצונות (אהי״ה, כתר) והמחשבות (אלהי״ס, חב״ד) והמעשים (אדנ״י, ז״ת), שיהיו רק לעבודתו יתברך (המתבטא בכל המדרגות בשם הוי״ה).

ובאופן נוסף. ג׳ היחודים מרמזים על מחשבה תורה ומעשה, שהם ג׳ אופנים איך להתיחד ולהתחבר עם השי״ת.

והיינו שיכוון ביחוד הוי״ה אהי״ה, ליחד כל מחשבותיו[48] רק למחשבות קדושות ודביקות ויחודים (חב״ד). ויחוד הוי״ה אלהי״ס, ליחד את עצמו לעסק התורה בעמל ושמחה התמדה ודביקות (חג״ת). והוי״ה אדנ״י, ליחד מעשיו רק לרצון ה׳ ולקידוש שמו יתברך בעולם (נה״י). וע״י כך זוכה להתחבר עם השכינה בכל חלקיה.

---

47. ביאור זה הוא לפי ההבחנה שאהי״ה הוא כתר.

48. וכמו״כ רצונותיו (כתר).

ג. ביטול

וביותר עומק, שס אדנ"י מרמז על העבודה בדרך זו"ן, ונודע שענין המלכות הוא קבלת עול בפועל, וז"א ענינו המידות שהם האהבה וכו', ונריך ליחדס שייעשו מתוך ביטול להוי"ה, שהוא מציאות הכל, וחיות הכל, ולא ח"ו מתוך ישות.

וכן ביחוד הוי"ה אלהי"ס, שהוא כנגד או"א, וענין אמא (ישסו"ת) הוא ההשתוקקות ואבא ענינו ביטול במציאות, והעבודות האלו נרמזות בשם אלהי"ס, ונריך ליחדס בהוי"ה, דהיינו, כנ"ל רק יותר בדקות, שלא יהיה שום בחי' של לגרמיה, אלא רק לכבוד ה' ומתוך הכרה שלמה בייחודו.

ולמעלה מזה יחוד אהי"ה שכנגד א"א וע"י, שענינס מסי"נ והתענגות בהשראה האלקית, וגם את זה לייחד כנ"ל.

ד. גלוי היחוד

והדרך העיקרית היא - דרך היחוד שהתבארה בחלק הפשט, ושלב א' הוא נה"י (ז"ת), ב' הוא חג"ת (או"א), וג' הוא חב"ד (ע"י וא"א) [49].

---

49. ונבאר את היחוד הזה בפן נוסף, וכדאי לעיין שם שוב, שיהיה ברור על מה ההסבר.

יחוד אדנ"י הוא בבי"ע, שהנבראים מקבלים עול מלכותו בשלימות, ויחוד אלהי"ם הוא העלאת בי"ע לאצילות, ששם הכלים בטלים לגמרי, וכל הנבראים כלא חשיבי כלל, ואין שם אלא גילוי אור ה'. ויחוד אהי"ה הוא היחוד דלעתיד, סוד א"ק, שמאיר בתוך בי"ע, והופך את הנפרדים שהישות שלהם כבר התבטלה ביחוד אלהי"ם, ועכשיו מציאותם הקיימת ללא ישות, מגלה ביותר קישוט את מציאות השי"ת, ע"י שמתגלה שאפי' בנפרדים מתגלה האלקות, ובאמת הם כלי לגילוי יותר גבוה.

ולהבין יותר את הענין יש להמשילו לג' מיני כלים, יש כלי שהוא גס, למשל כלי

מתכת, הוא מכסה לגמרי את האור שבתוכו, ואין אנו רואים את האור שבתוכו, אלא רק מתוך ההבנה אנו מבינים שיש אור, וזה ענין בי"ע, שהם נפרדים והאור האלקי מוסתר בהם, ורק מתוך ההבנה אנו מבינים שיש בעל הבירה.

למעלה מזה האצילות, שנמשלת ככלי זכוכית, שהוא כ"כ שקוף, עד שאין רואים אותו כלל, והוא בטל לגמרי לאור, ואף שהוא קיים הרי הוא בטל ואין שמים לב אליו כלל, וכמש"כ 'איהו וגרמוהי חד', כי אין לכלים שום 'מציאות' והתיחסות.

ולמעלה מזה הוא בא"ק, ששם כ' הרב שאסור לומר שיש כלים אבל שלמעשה יש כלים, וביאור הענין הוא, במשל לכלי זכוכית הנקרא קריסטל, שמצד עצמו הוא זכוכית ונעלם ומבוטל כמו באצילות, אבל יש בו כן איזה מציאות יחודית לכלי, אבל לא מציאות עצמית אלא שיש בו ניצוצי אור בגוונים שאינם נראים באור עצמו, כנודע.

נמצא שיש בו בכלי 'יש' וחידוש שאינו נגלה באור, ונראה שזה יש עצמי, אבל באמת אינו של עצמו, אלא זה תוספת גילוי באור, מה שלא היה אפשר להשיג באור עצמו ללא הכלי.

לסיכום, כלי דבי"ע הוא בעל ישות, בעל 'אני', ומסתיר את האור. כלי דאצי' הוא מבוטל, אין גמור, וכאילו אין כאן כלי. ודא"ק הוא 'אני ואין', שמצד עצמותו הוא 'אין' כמו באצילות, אבל אעפ"כ יש לו 'אני', יש לו יחודיות, יש מה לראות בו, אבל זה לא עצמותו כי עצמותו מבוטלת, אלא רואים בו את האור בגוונים יותר מיוחדים, שמתגלים דווקא ע"י הכלי.

והעבודה המעשית ע"פ הנ"ל. יחוד אדנ"י - הוא העבודה במלחמה בגשמיות, כגון שבזמן האוכל ישאף לרוחניות וכו', ולפרוש מהגשמיות ככל האפשר, ושהכל יעשה כפי ההלכה. יחוד אלהי"ם - הוא אחר ביטול הגשמיות לעסוק ולהרגיש רק רוחניות, ויחוד אהי"ה - הוא להפוך את הגשמיות לכלי לאור הרוחני.

נספח (קבלה) ב'
ביאור כוונות הרש"ש בדרך עבודה

ועתה נבאר מהלך הכוונות, בס"ד, ע"פ סדר הסידור, הפשט עם העבודה.

א. הנחת המנורה

בהנחת המנורה בטפח הסמוך לפתח יכוון שטפח הוא בגימ' שם א"ל אדנ"י - וענין שם זה הוא, 'א"ל' הוא השם הראשון מי"ג מידות, שהוא אור גבוה מאוד מאוד, והוא מאיר עד לשם אדנ"י, שמרמז כאן על העשיה שבעשיה.

והיינו, שמניחים את המנורה ומאירים משם א"ל הגבוה הזה, המרמז על רחמים גמורים, עד הכי למטה שיש, ומגלים גם שם את היחוד, שבאמת בכל מקום השי"ת נמצא, וכולם נכספים רק אליו. זהו סוד טפח הסמוך לפתח.

ב. יציקת השמן

כשתשים את השמן במנורה יכוון לשם הק' בי"ט שהוא שמן באתב"ש - והיינו, שמן מרמז על החכמה, לדעת את השי"ת ולהתבטל אליו.

והוא נמשך ממקום גבוה ונורא, כי שורשו למעלה למעלה בא"ק, ששם רואים את הראיה האמיתית שהכל אלקות.

ג. כוונות הפתילה

כשישים את הפתילה בנר יכוון שהיא כפופה - סוד הפתילה היא התשוקה להשי"ת, ויכוון שמשתוקק מאוד להשי"ת, אבל

בכפיפה, שמרמז על הביטול שבהשתוקקות, בלא ישות.
והשמן והפתילה הם עיקר הנר, כי הם הביטול וההשתוקקות, שהם מביאים את האדם להרגיש את היחוד, שהוא סוד הנר.

ד. כוונת י"ג מידות בברכה א'

[כוונות ברכה א'] – בברכה יש י"ג תיבות, ויכוון בכל יום להמשיך מידה אחת מי"ג מידות הרחמים, ועניגס, האר"ה גדולה ורחמי ה' שנזכה להשיג את היחוד.

ה. כוונת שם הוי"ה בברכה א'

בהזכרת שם הוי"ה, מכוונים בכל יום ניקוד אחר, וזה סדרו ב' האותיות ה' מנוקדות בקובוץ שהוא ניקוד ההוד, וב' אותיות י' ו' מנוקדות לפי הספירות, ביום א' מנוקד בסגול, יום ב' שבא, יום ג' חולם, יום ד' חיריק, יום ה' קובוץ, יום ו' שורק[50].
ועניגס שבכל יום ישנה השפעה מלמעלה, מהספירה של אותו היום, אל ההוד (שהוא הניקוד של ב' אותיות הה) לתקנו[51], וההשפעה היא מהוד של אותו היום, כגון, הוד שבחסד שהוא ניקוד סגול, מאיר למידת ההוד הנרמזת בניקוד קובוץ.
גם יכוון בשם הוי"ה של הברכה ב' שמות ע"ב קס"א[52], שהם יחד גימ' **רג"ל** - כי ע"ב קס"א שהם הביטול וההשתוקקות, הם שורש כל העבודה, ושורש ה'נר', והם כמו רגליס שמעמידים את הכל, ונרמזו כאן, כי

---

50. יום ז' כולו בשורוק. ויום ח' ניקוד המלכות שהוא שבא קמץ חולם, ורק באות ה' האחרונה ניקוד קובוץ של ההוד.

51. שהוא עיקר תיקון בי"ע וכללות התחתונים, וברכה זו היא בסוד החכמה, שהיא הארת האור העליון לזכך את התחתון.

52. והם רומזים גם ליחוד נ"ר, כי ע"ב קס"א הוא יחוד הוי"ה אהי"ה.

כאן בתחילת הברכה, מעמידים את היסודות[53].

גם יכוון ב' שמות ס"ג קס"א - והרמז בזה שאפי' בנסיגה (ס"ג) יחזיק מעמד כי יזכור שהשי"ת עימו, וכן בעליה (אסק – קס"א) יזכור שהכל מה'. ויכוון ששני שמות אלו, הם גימ' של ב"פ שילוב הוי"ה אלהי"ם, שהם יב"ק - והם גימ' דרך, ויכוון להתפלל לה' שיורנו את הדרך הנכונה, לדעת לשלב נכון בין הביטול (הוי"ה), לבין העשיה שאנו צריכים לעשות (אלהי"ם), לדעת להכנס ליחוד בצורה הנכונה.

ו. כוונת נח"ל

'להדליק נר חנוכה' – א) תחילה[54] יכוון כוונות **נח"ל**, שהוא ר"ת 'להדליק נר חנוכה' ור"ת 'נוצר חסד לאלפים' ור"ת 'נפשנו חכתה לה'', וצורת הכוונה שמכוונים להכניס דמיס מאמא לז"א, והיינו שבתוך שם מ"ה מכניסים שם אהי"ה בריבוע, ואח"כ ממשיכים אותו לנוק'. ונבאר בעז"ה כמה כוונות פנימיות.

---

53. גם רומז שחנוכה הוא ג"כ רגל, כי גם הוא יסוד (רגל המעמיד) בעבודה.

54. הנה ישנה מבוכה קצת בסדר הכוונות בג' מילים אלו, ובמהות פעולת כוונות אלו. ונציע מעט.

כ' האריז"ל בשעה"כ (ד"ה ונחזור) וז"ל 'תכווין במילת 'להדליק', שהוא בגימ' ג' הויו"ת עס"מ, ותכוון להמשיך ג' הויו"ת האלו, ע"י הדלקה זו, אל הנוק' הנקראת הוי"ה דב"ן.

ובמילת נר תכוון, שע"י המשכה זו תשתלם בג' היחודים הנ"ל, ואז תעשה בחי' נר חנוכה, שהוא כמנין ג' היחודים הנז', ותתיחד עם בעלה בג' היחודים הנז'.

אח"כ תכוון, כי ר"ת להדליק נר חנוכה, הוא שם קדוש הנקרא נח"ל וכו', וענינו הוא אור הנמשך מאמא לז"א, כדי שיהיה בו כוח להתיחד בג' היחודים הנז' וכו'.

אח"כ במילת חנוכה, תכוון, כי כמו שהמשכנו הארה מאמא אל ז"א בשם נח"ל, כדי שיוכל להתיחד וכו', כן נמשיך עתה וכו' בנוק' הנקראת נר, ועי"כ תהיה נר חנוכה'. עכ"ל.

והנה, יש להקדים, שמדקדוק לשון הרב, שאמר כמה פעמים **אח"כ** תכוון, מבואר להדיא שיש לכוון בזה הסדר ממש.

ועתה נבוא להתבונן בכל כוונה וכוונה. הכוונה הראשונה, במילת 'להדליק' - בפשטות נראה שמכוונים וממשיכים לה עס"מ, שמהם עצמם נעשה אח"כ היחוד בתיבת נר, וכמו שכ' הרב בכוונת נר, 'שע"י המשכה זו תתיחד'. אמנם לפי"ז כבר במילת נר נעשה היחוד, וא"כ מהו שכ' הרב אחמ"כ **אח"כ תכוון שם נח"ל** שענינו כוח לזיווג, וזה מוקשה כי הלא הזיווג כבר נעשה.

ומכוח הקו' הזו, נראה בבירור בדברי הרב, שהזיווג נעשה רק בשעת מעשה ההדלקה, וכל כוונות הברכה הם רק הכנה לזה, וזה מדוקדק בלשון הרב בכוונת 'להדליק' שכ' 'ותכוון להמשיך ג' הויו"ת האלו **ע"י הדלקה זו**', והיינו שבברכה אנו מכוונים **בדרך הכנה** שאנו עומדים להדליק, וכאשר נדליק נכניס לנקבה ג' הויו"ת.

ולפי"ז כוונות תיבת נר הם גם בדרך הכנה על העתיד, כי הם המשך ההמשכה של ג' ההויו"ת, ורק בכוונת נח"ל יש המשכה ממש, והיא נתינת כוח לז"א, וכן בתיבת חנוכה המשכת כח לנוק', אבל הזיווג עצמו לא נעשה כלל בברכה, אלא רק נעשה בברכה הכנה, למה שייעשה בהדלקה. וכל זה מחוור ומדוקדק מאוד **בלשון** הרב לכל מודה על האמת, ובדרך זו לכאו' אין שום דחק בלשונות, וגם כך מסתבר בפשטות, כי הלא עיקר המצוה היא ההדלקה, ובה צריך שיהיה הזיווג.

אמנם רבינו הק' הרש"ש, בהקדמתו לסידור כוונות חנוכה, כתב באופן אחר, וז"ל 'יכוון שבברכה הא' נרמזו כל הג' יחודים והוא שיכוון **להמשיך** מס' עס"מ שהוא כמס' להדליק לנוק' שהיא ב"ן ובמילת נר **ליחדם** בג' יחודים ואז נעשה נר חנוכה. אמנם **תחילה יכוון להמשיך לז"א כוח** להתיחד בג' היחודים וכו'. עכ"ל.

וכן סידר רבינו הרש"ש בסידורו, ותחילה סידר את כוונת נח"ל, ואף שלכאו' זה נראה נגד פשטות לשון הרב, נראה שדחק אותו הק' הנז', איך נכוון כוונת נח"ל שענינה לתת לו כח לזיווג, אחרי שכבר נעשה הזיווג בתיבת נ"ר, ולכן שינה את הסדר, וזה מוכיח, שהרש"ש אחז, שכבר בברכה, בתיבת נ"ר, נעשה הזיווג, ודלא כמו שכתבנו.

והביאור בזה הוא - שהכל ענין אחד, והברכה וההדלקה הם מצורפים יחד, זה בחלק הדיבור וה בחלק המעשה, ולכן מכוונים (**מחשבה**) היחוד כבר בברכה **בדיבור**, ומיד פועלים אותו גם **במעשה**, ונשלם, יחדיו יהיו תמים.

ויש שכ' שהם ממש ב' זיווגים, האחד בברכה בסוד דיבור, והשני בהדלקה בסוד מעשה, ולפי"ז יש לכוון כל הכוונות ב' פעמים, אחד בברכה ואחד בהדלקה, (כי אף

א). להבעיר בלידו השתוקקות ועקשנות דקדושה, בבחי' 'נפשנו חיכתה לה''.

ב). לטהר את כל הדמיס שהתלכלכו במשך השנה, בעוונות ותאוות, וזה ע"י הנח"ל שבא מאמא, שהיא שם אהי"ה, והיא ענין התשובה, וזה ע"י שהאדם מתבונן, (בינה היא אמא), ביחוד השי"ת, ושאין טוב אלא להדבק בו, ואין מציאות חוץ ממנו, ואז האדם משתוקק ומתלהב **לחזור** להכלל בו ית'.

ג). שמתוך ההשתוקקות לא יפול מהירידות[55] אלא אדרבה יתלהב יותר להשי"ת.

ד). שכל החיות[56] וההתלהבות והגישמאק, שבאים מה'דס' שבנו, יהיה מהתבוננות (אמא - בינה) באלקות וקדושה, ולא מדבריס בטליס.

ז. כוונת 'להדליק'

בתיבת להדליק - יכוון להמשיך ג' הויו"ת של ע"ב ס"ג מ"ה מז"א, לנוק' שהיא שם ב"ן[57], וזה מכין אותה לזיווג ועושה אותה 'נר חנוכה'.

שבלא"ה יש לכוון בהדלקה ובעצם ראיית הנר, היינו בתור חזרה וחיזוק לאותו זיווג, אבל לשיטה זו הם ממש שתי זיווגים).

55. כי מכוונים ריבוע אהי"ה, וריבוע הוא סוד אחוריים, שהוא כללות עניני הירידה והקושי.

56. כי כוונה זו היא נקראת הבלעת הדמים, כי מכניסים ד"ם לז"א, והדם הוא החיות, וענים ההתלהבות גם שייך לאמא.

57. י"א (שפת הים) שכאן הוא תחילת הזיווג, וג' הויו"ת אלו הם הם ג' הויו"ת של יחוד נ"ר. וי"א (לשון סידור האר"י) שאינם אלא **הכנה** לזיווג, ולכאו' טעמם, שאם הם הם הזיווג, א"כ כבר נעשה הזיווג, ומה יש לנו בתיבת נ"ר.

ונביא את לשון האריז"ל בענין הזה (בכוונת נר) וז"ל 'יכוון שע"י המשכה זו [של להדליק] תשתלם בג' היחודים הנ"ל, ואז תעשה בחי' נר חנוכה, שהוא כמנין ג' היחודים הנז', ותתיחד עם בעלה בג' היחודים הנז'. עכ"ל.

ומלשונו נראה שאכן יש כאן ב' ענינים, האחד להכין את הנוק' שתהיה ראויה ומוכנה לקלוט את השפע, והיינו שצריך לעשות אותה 'נר חנוכה', ואח"כ יש זיווג ממש ואז שניהם יחד נקראים נר.

והכוונה הפנימית בזה היא - ששם ב"ן לבדו הוא ענין קבלת עול מלכות שמים, וצריך לכוון להמשיך לה עס"מ, שהם מ"ה - אהבה וירא'ה ודבקות, ס"ג - ביטול היש והתלהבות, ע"ב – ביטול במציאות.

והענין הוא - כי אי אפשר שיהיה חיבור, אם כל עבודת השי"ת של האדם היא רק בדרך של קבלת עול, והוא אינו מחפש קשר רגשי ופנימי עם השי"ת.

ולכן בתחילה ממשיכים לנוק' עס"מ, ואז יש לאדם לכוון להתקרב להשי"ת, וכ"א לפי מדרגתו צריך להכנס יותר בעומק, באהבה וירא'ה דביקות והשתוקקות וביטול, ובזה הוא מכין את עצמו לזיווג, שהשי"ת ירצה בו ברחמיו.

ח. כוונת 'נר'

נ"ר – יכוון לזווג את זו"ן בג' יחודים הנודעים, שהם הוי"ה אהי"ה והוי"ה אלהי"ם והוי"ה אדנ"י. וביאורם בדרך עבודה נתבאר לעיל באריכות.

ט. כוונת 'חנוכה'

חנוכה – יכוון שחנוכה הוא **גימ' חנ"ה כ"ו**, והם המשכה מאמא לנוק'[58], והם פשוט ומלא דס"ג, סוד ההשתוקקות, ובזה ניתן כוח לנוק',

---

והשפע של 'להדליק' הוא המכין אותה להיות נ"ר חנוכה כלשון הרב, וכדעת סידור האר"י, וכן נקטנו בפנים.

58. יש שכתבו שהארה זו היא כוח מאמא לנוק' להזדווג, ווזה יצא להם, ממ"ש האריז"ל ששפע זה הוא 'כמו שנתנה אמא לז"א'. אמנם אינו מוכרח, כי יתכן שהדמיון לז"א הוא בכך שזו המשכה פרטית לאחד מהם, ולא מדמה את עצם מהות המוחין הנמשכים.

ולפי דרכם שזה נתינת כוח לנוק' לזיווג, ק' שלכאו' צריך היה לפי הרש"ש, לכוון את זה קודם זיווג נ"ר, וכמו שאת נח"ל מכוונים קודם, וזה לא נזכר בסידורים. עוד יקשה, מה נצרך לה כוח זה, הלא נמשך לה מהנח"ל שנתנה אמא לז"א.

ונעשית 'נר חנוכה'[59], לנשמות ישראל, להתבונן באלקות, ולמחוק את הגשמיות.

עוד יכוון בתיבת חנוכ"ה, להמשיך לנוק' **כ"ה אותיות** של ג' היחודים דנ"ר. ונראה, שכאן יש זיווג נ"ר נוסף[60] (במדרגת אותיות). ופנימיותו היא להרגיש את כל המתבאר לעיל בביאור יחוד נר, אבל כאן הכל באופן של זיכוך התחתון ע"י אור העליון ששורה עליו, ואילו לעיל בתיבת נ"ר הכוונה היא בדרך של ביטול

ובפשטות, על זאת ההארה כתב הרב שבחנוכה הנוק' מקבלת מאמא שלא ע"י ז"א. והיא הארה גדולה ויסודית, וע"י נעשית הנוק' נר חנוכה, כמ"ש האריז"ל.

נ.ב. יש לשים לב שז"א קיבל מאמא שם אהי"ה, שהוא שם נוקבי, והנוק' מקבלת שם הוי"ה (ס"ג) שהוא שם דכר, והענין שכדי לעשות יחוד וחיבור צריך כ"א להבין את דרכו של השני ולהכנס אליו. ועיין בהערות לקמן.

59. לשון האריז"ל והרש"ש. וזה נמשך אחר היחוד של נר, ונעשית נר חנוכה, כלומר קודם היא היתה רק נר, ועכשיו בכוח חנ"ה כ"ו, היא נעשית נר חנוכה.

ויש להקשות על מה שכ' שעכשיו נעשית נר חנוכה, והלא לעיל בתיבת להדליק, כבר כ' הרב שע"י המשכת העס"מ נעשית 'חנוכה', ומהי הכפילות. ועיין לקמן בהערות.

60. יש להקשות, מהו הענין שבתיבת חנוכה מכוונים שוב את יחוד נר, והלא כבר נעשה היחוד (או ההכנה).

ואפשר לבאר שבתיבת נ"ר הזיווג הוא של זו"ן, וכאן בתיבת חנוכה הוא זיווג יעקו"ר, שהם שניהם נקראים נוק' בכללות.

ולפי"ז, עיקר היחוד של חנוכה הוא כאן, בתיבת חנוכה, כיוון שלגבי יעקו"ר, המוחין הם מוחין דחיה, שאפשר לעשות עימם זיווג ממש. (אם כי אפשר לומר שזו"ן גם מזדווגים ומשפיעים השפע, אף שאין להם מוחין דחיה וזהו גופא הנס).

ואם נאמר כן יתורצו הקו' דלעיל (בהערות), והמהלך יהיה כך. בתיבת להדליק נכנס עס"מ שהוא 'חנוכה' לנוק', ונוק' זו היא רחל הגדולה בת זוגו של ז"א, ובתיבת נר נעשה יחוד בין ז"א לנוק', אחרי שקיבלו שניהם כוח 'נח"ל' מאמא.

ואח"כ בתיבת חנוכה יורדים לזיווג יעקו"ר, ובתחילה מכניסים ברחל זו, חנ"ה כ"ו ונעשית 'חנוכה' (ואפשר שזה הוא שפע שיהיה לה כוח כי היא לא קיבלה אלא רק רחל הגדולה), ואח"כ עושים יחוד נוסף ועיקרי, והוא יחוד יעקו"ר, ונעשית אף רחל 'נר חנוכה' .

ופנימיות הענין, שזו"ן הגדולים הם דכורא, דהיינו הנוק' מתבטלת לגמרי לז"א

התחתון והעלאתו לעליון, וכמ"ש בקונ' ע"ד הפשט.

גס יכוון **שחנוכה** גימ' פ"ט משס קדוש **טפטפי"ה**, ויש לכוון שס זה בצבע זהב. ועניגו נודע, שכל תאוות העוה"ז הס טיפות מהקדושה (ניצוצות) וצריך להחזירס לשרשס, לגלות שכל התענוג שבעולס הוא רק להתענג על ה', וכל מה שיש משיכה לתאוות זה בגלל ניצוץ קדוש שנפל שס והוא מכוסה בתוך התאוה, וצריך להיות חכס לא ליפול לתאוה כדי לקחת אותו, כי אז לא יצליח לקחתו, אלא דווקא ע"י שיברח מהתאווה אזי משבר את הקלי' ויזכה בניצוץ הק', שזה הטעס שאחרי התגברות מרגישיס תענוג, כי התענוג הוא הוא מה שהיצר ניסה לפתות וכשלא שומעיס לו דווקא אז זוכיס לתענוג, לניצוץ. ופירוש שס זה הוא 'טיפת י"ה', דהיינו שצריך להעלות את הניצוצות להשי"ת (י"ה).

י. כוונות שם הוי"ה בברכה ב'

בהזכרת שם הוי"ה מכוונים בכל יום ניקוד אחר, ומתחיליס ביוס א' בניקוד המלכות וכך עוליס מספירה לספירה ח' ימיס. והנה סדר הניקוד

ונכללת בו, ובמצב כזה, כביכול אין מציאות עצמית לתחתונים, והם מבוטלים ונכללים לגמרי, כנוק' שאין לה שם עצמי, אלא היא אשת פלוני, דהיינו מוציאה לפועל את כוח בעלה, אבל אין לה כוח ומציאות עצמית, וזהו מצב מתוקן (בפרט אם הם שווים בקומתם), והוא היחוד של שבת שבו העולם שובת ובטל.

וזיווג יעקו"ר הוא זיווג בתחתונים, כלומר שהנוק', ישראל, לא יצאו ממציאותם, אלא שבתוך מציאותם התחתונה, הם מזדווגים ומתחברים עם השי"ת, ובזה השי"ת מופיע בתור 'יעקב', דהיינו לא בתור ז"א, בחי' יחו"ע, שמבטל את התחתון, אלא בתור הזכר של הנוק', דהיינו המשפיע והמנהיג והמחיה את התחתונים, שהתחתונים יש להם מציאות, והוא המנהיג והמחיה אותם.

והבן כי קיצרנו, ויש בזה מדרגות רבות, ולקחנו לדוגמא את הצדדים הקיצוניים.

ובאמת יחוד זה אף שהוא לכאו' נמוך יותר, באמת יש בו מעלה יותר, בסוד 'עקבתא דמשיחא', סוד נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, גילוי האלקות דוקא בתחתון שאין תחתון ממנו.

הוא בהפך מברכה ראשונה, ששם הסדר היה מלמעלה למטה, וכאן ממטה למעלה, והטעם, כי בברכה זו מרומז יחוד הוי"ה אלהי"ס, והוי"ה אדנ"י, שענינם להעלות את התחתונים ממטה למעלה, לגלות בגשמיות התחתונה את האור העליון, סוד בינה.

גם יכוון אז ס"ג משולב בשם אלהי"ם, ומיום ב' גם שם מ"ה עם שם אדנ"י, והכוונה היא השלמת רמזי יחוד נ"ר, כי בברכה ראשונה כוונו באמירת השם, את יחוד הוי"ה אהי"ה, ובברכה זו יחוד הוי"ה אלהי"ס, ובברכת שהחיינו יחוד הוי"ה אדנ"י.

כי ב' ברכות אלו מורות על גילוי האלקות בתוך התחתונים[61], למטה, שמודה על הניסים שעשה כאן בעולם בעשיה, ומכריז שהכל נעשה ע"י השי"ת, וכן מודה להשי"ת על ענם החיים, ומכריז שהכל ממנו ואין עוד כוח בלעדיו.

יא. כוונת 'שעשה ניסים'

בתיבות 'שעשה ניסים' - יכוון ש"ע נהורין, דהיינו שתיבת שעש"ה מורכבת מש"ע ש"ה, והם ש"ע נהורין, ב"פ שם א"ל מלא, והם הארת הפנים העליונים בחי' א"א[62] (כתר), ולהמשיכם אל ש"ה שהם ב' שמות אלהי"ס (מלא ביודי"ן ופשוט).

ופנימיות ענין ההארה הזו היא - לכוון שהשי"ת יאיר פניו אלינו, ישפיע עלינו את אור פניו, את אור

ולכן חנוכה הם ימי חול, בתוך המציאות הגשמית, ולא שובתים ויוצאים ממנה, אלא מגלים אלקות בתוך התחתונים, שאף כל עניני הגשם וכל הפעולות בפנימיותם הכל מהשי"ת, ואין עוד מלבדו, ולכן היחוד הזה הוא העיקרי. והבן. וה' יהיה עמנו תמיד.

61. שמות אלקים ואדנ"י מורים על מציאות התחתונים, ואומרים שהשי"ת הוא האדון שלהם והוא בעל הכוחות שיש אצלם. ואילו שם אהי"ה מורה על הרוחניות, על ההשתוקקות של התחתון להכלל באלקות.

62. וזה נמשך ע"י הי"ג מידות שנמשכים ע"י או"א שעלו לא"א כאשר נתנו מוחין לז"א ונצרכו לנה"י חדשים, ואז עולים הם לא"א בסוד זיווג חיק, ובכוח זה נמשך מא"א ש"ע נהורין.

היחוד. ואור זה, שהוא שם א״ל מלא, מורה שה׳ הוא בעל הכוח בגילוי הגמור.

ובכוח אור זה, נוכל להריס את כל הפרטים שגורמים ישות ועצבות, לסוד הייחוד, כי באמת כל ענין שקורה, וכל ירידה, שהם בחי׳ דין, המרומז בשם אלהי״ם, הם כלי נוסף לגילוי הייחוד ביתר שאת, להבין שגם שם נמצא השי״ת.

יב. מנהגים

א). חנוכה סעודתו רשות. כי באמת התיקון השלם, של הפיכת הגשמיות לרוחניות, נעשה בפורים, ועכשיו יש רק הארה מזה, ע״י השירות ותשבחות.

ב). מנהג משחק **הסביבון** מורה על ענין השחוק של הביטול, סוד היחוד, בבחי׳ ׳יושב בשמים ישחק׳.

והוא בחי׳ השחוק שלעתיד לבוא, ׳אז ימלא שחוק פינו׳, כי יתגלה היחוד בבהירות גמורה, וירא׳ו איך הכל עשה יפה בעתו, והכל הכל לטובה ולתועלת, ויתגלה ה׳משחק׳, שבאמת הכל השי״ת עושה, ולא כמו שהיצה״ר מטעה לחשוב שהאדם עושה משהו.

ובשעת המשחק בסביבון ירגיל את עצמו לחשוב, שמה שיצא ואיך שיצא, אני אשמח, ולא להכנס לרצון שיצא דווקא משהו מסויס, אלא יחשוב ׳אני איני יודע כלום׳, וישמח בביטול, בין אם הרויח ובין אם הפסיד, ויחדיר לעצמו שהכל השי״ת מנהל הכי טוב.